Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

30 май 1972 йил, сешанба ◆ № 125 (15.296). ◆ Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ БИЛАН АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ ЎРТАСИДАГИ ЎЗАРО МУНОСАБАТЛАРНИНГ

АСОСЛАРИ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари,

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставига биноан ўз зиммаларига олган мажбуриятларига ҳамда ўз ўрталарида тинчлик муносабатларини мустаҳкамлаш ва шу муносабатлар учун имкони борича кўпроқ мустаҳкам замин яратиш муддаосига амал қилиб,

уруш хавфининг олдини олиш учун ва дунёдаги кескинликни юмшатишга, ялпи хавфсизликни ҳамда халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашга кўмаклашувчи шарт-шароитларни вужудга келтириш учун бутун куч-ғайратларини сарфлаш зарурлигини англаб,

Совет — Америка муносабатларини яхшилаш ҳамда шу муносабатларни жумладан, экономика, фан ва маданият соҳасида ўзаро манфаатли равишда ривожлантириш ана шу мақсадларга мос бўлиб тушади, ҳамда бошқа мамлакатларнинг манфаатларига асло ҳалал бермаган ҳолда яхшироқ ҳамжиҳатликка ва амалий ҳамкорликка кўмаклашади, деб ҳисоблаб,

Бу мақсадлар иккала мамлакат халқларининг манфаатларини ифодалашини англаб, қуйидагилар тўғрисида бир фикрга келдилар:

Биринчи. Ҳар икки мамлакат ядро асрида ўз ўрталарида муносабатларни давом эттириш учун тинч-тотув яшашдан бошқа асослар йўқ, деган умумий ишончга асосланиб иш кўрадилар. СССР билан АҚШнинг идеологиясидаги ва социал системаларидаги фарқлар улар ўртасида суверенитет, тенглик, ички ишларга аралашмаслик ва ўзаро манфаат принципларига асосланган нормал муносабатларни ривожлантириш йўлида тўсиқ бўла олмайди.

Иккинчи. СССР билан АҚШ ўз ўрталаридаги муносабатларни хатарли равишда кескинлаштириб юбориши мумкин бўлган вазиятлар содир бўлишининг олдини олишга муҳим аҳамият берадилар. Шунга асосланиб улар ҳарбий конфронтацияга йўл қўймаслик ва ядро уруши келиб чиқишининг олдини олиш учун имкони бўлган ҳамма чораларни кўрадилар. Улар ўзларининг ўзаро муносабатларида ҳамиша эҳтиёткорлик билан иш тутадилар ҳамда музокаралар олиб боришга ва ихтилофларни тинч воситалар билан бартараф этишга тайёр бўлиб турадилар. Ҳал этилмаган масалаларга доир фикрлашувлар ва музокаралар ҳамжиҳатлик руҳида, позицияларни ва ўзаро манфаатни биргаликда ҳисобга олиш руҳида ўтказилади.

Бошқа томон ҳисобидан бевосита ёки бавосита бир томонлама афзалликлар олиш йўлидаги уринишлар бу мақсадларга зид эканлигини иккала томон эътироф қилади. Тенглик принципи асосида томонларнинг хавфсизлиги манфаатларини эътироф қилиш ва куч ишлатишдан ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилишдан воз кечиш — СССР билан АҚШ ўртасидаги тинч муносабатларни давом эттириш ва мустаҳкамлашнинг зарур шартларидир.

Учинчи. Халқаро кескинликни кучайтириши мумкин бўлган можаролар ва мушкул вазиятлар вужудга келмаслиги учун ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилишдан иборат алоҳида мажбурият Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзолари бўлган бошқа мамлакатлар сингари Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатларнинг зиммасига ҳам юклатилгандир. Шунга мувофиқ равишда улар ҳамма мамлакатларнинг ташқаридан ўз ички ишларига ҳеч қандай аралашувга дучор бўлмасдан тинчлик ва хавфсизлик шароитида яшайдиган бўлишларига кўмаклашадилар.

Тўртинчи. СССР билан АҚШ ўзларининг ўзаро муносабатларидаги шартнома ва ҳуқуққа асосланган базани кенгайтириш ҳамда ўз ўрталарида тузилган икки томонлама битимлар, шунингдек улар қатнашаётган кўп томонлама шартномалар ва битимлар оғишмай амалга оширилиши учун зарур куч-ғайратларини сарфлаш ниятидадирлар.

Бешинчи. СССР билан АҚШ ўзларини қизиқтирувчи проблемалар хусусида фикрлашиш зарурияти туғилган тақдирда шундай фикрлашувлар практикасини давом эттиришга, фикрлашувларни юқори доирада, шу жумладан иккала мамлакатнинг раҳбар арбоблари ўртасида учрашувлар ўтказиш йўли билан амалга оширишга тайёр эканликларини таъкидлайдилар.

Иккала ҳукумат икки мамлакатнинг қонун чиқарувчи органлари вакиллари ўртасидаги самарали алоқаларни ривожлантиришни табриклайдилар ва бу алоқаларни кенгайтиришга кўмаклашадилар.

Олтинчи. Томонлар ҳам икки томонлама, ҳам кўп томонлама асосда қурол-яроғларни чеклаш мақсадидаги ғайрат-ҳаракатларини давом эттирадилар. Улар стратегик қуролларни чеклаш учун алоҳида куч-ғайрат сарфлайдилар. Имкони бўлган ҳолатларда улар бу мақсадларга эришишга қаратилган конкрет битимларни тузадилар.

Ялпи ва тўла қуролсизланиш проблемаларини ҳал этишни ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мақсадларига ва принципларига мувофиқ равишда халқаро хавфсизликнинг самарали системасини таъминлашни СССР билан АҚШ ўз ғайрат-ҳаракатларининг пировард вазифаси деб ҳисоблайдилар.

Еттинчи. СССР билан АҚШ савдо-иқтисодий алоқаларни икки томонлама муносабатларни мустаҳкамлашнинг муҳим ва зарур элементи деб билиб, бундай алоқаларни ривожлантиришга актив кўмаклашадилар. Улар иккала мамлакатнинг тегишли ташкилотлари ва корхоналари ўртасидаги ҳамкорликка ҳамда тегишли шартномалар ва битимлар, шу жумладан узоқ муддатли битимлар тузилишига кўмаклашадилар.

Иккала мамлакат ўз ўрталарида денгиз ва ҳаво орқали қатновни яхшилашга кўмаклашадилар.

Саккизинчи. Фан-техника соҳасидаги алоқа ва ҳамкорликни ўзаро ривожлантиришни томонлар актуал ва фойдали деб ҳисоблайдилар. Тегишли ҳолларда СССР билан АҚШ бу соҳадаги конкрет ҳамкорлик масалалари юзасидан лозим бўлган битимларни тузадилар.

Тўққизинчи. Томонлар ўз ўрталарида маданият соҳасида алоқаларни кучайтириш ва бир-бирларини ўзларининг маданий ютуқлари билан янада тўлароқ таништириш имкониятларини кенгайтириш ниятида эканликларини таъкидлайдилар. Улар маданий алоқалар ва туризм учун шарт-шароитларни яхшилашга кўмаклашадилар.

Ўнинчи. СССР билан АҚШ юқорида айтиб ўтилган ҳамма соҳаларда ва уларни ўзаро қизиқтирувчи бошқа ҳар қандай соҳаларда ўз ўрталаридаги алоқалар ва ҳамкорлик мустаҳкам ва узоқ муддатли асосга қурилиши учун ҳаракат қиладилар. Бу куч-ғайратларга доимий тус бериш мақсадида томонлар мақбул деб топилган ҳамма соҳаларда қўшма комиссиялар ёки бошқа қўшма органлар тузадилар.

Ўн биринчи. СССР билан АҚШ ўзлари учун жаҳонга тааллуқли ишларда қандайдир алоҳида ҳуқуқлар ва афзалликлар олишга даъво қилмайдилар ва бошқа бирон-бир давлатнинг бундай даъволарини тан олмайдилар. Улар ҳамма давлатларнинг суверен тенглигини эътироф қиладилар.

Совет — Америка муносабатларини ривожлантириш бошқа мамлакатларга ва уларнинг манфаатларига қарши қаратилган эмас.

Ўн иккинчи. Ушбу ҳужжатда баён этилган асосий принциплар СССР билан АҚШнинг бошқа давлатларга нисбатан илгари қабул қилган мажбуриятларига даҳлдор эмас.

МОСКВА, 1972 йил, 29 май.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан Л. БРЕЖНЕВ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари	Америка Қўшма Штатлари номидан Ричард НИКСОН Америка Қўшма Штатларининг Президенти.

Л. И. БРЕЖНЕВ Р. НИКСОН БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

29 май куни Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ Президенти Р. Никсон ўртасида суҳбат бўлди. Совет — Америка муносабатларининг бир қанча масалалари юзасидан, шунингдек баъзи халқаро проблемалар юзасидан амалий фикрлашувлар давом эттирилди.

А. Н. КОСИГИН У. РОЖЕРС БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин АҚШ давлат секретари У. Рожерсни унинг илтимосига кўра 28 майда Кремлда қабул қилди. Суҳбатда СССР билан АҚШ ўртасида савдо-иқтисодий муносабатлар масалалари юзасидан фикрлашув давом эттирилди.

ЮҚОРИ Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг механизаторлари ғўзаларга иккинчи ишлов беришяпти. Натижада ғўзалар кун сайин яшнамоқда. Суратда: культивация пайти.

И. Глауберзон фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗЛАРИДА ХУТОР СИСТЕМАСИНИ ТУГАТИШ ВА КАПИТАЛ ҚУРИЛИШНИ ТУБДАН ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

КПСС XXIV съездининг Директиваларида колхозларда капитал қурилишнинг ҳажмини анча кўпайтириш кўзда тутилган, шаҳар билан қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини бир-бирига яқинлаштиришга қаратилган социал тадбирларнинг кенг программаси ҳам белгилаб берилган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шуни таъкидлаб ўтадиларки, колхозлар экономикасини мустаҳкамлаш негизида қишлоқ меҳнаткашларининг фаровонлик даражаси оширилмоқда, уй-жой, маданий-маиший муассасалар ва ишлаб чиқариш аҳамиятига молик объектлар қурилишининг ҳажми ўсиб бормоқда. Ўтган беш йиллик мобайнида колхозларда 8,8 миллион квадрат метр ёки ўтган беш йилликлардагига қараганда анча кўпроқ уй-жойлар қурилди. Колхозлар мактаб, болалар муассасалари ва даволаш муассасалари, клублар ва маданият уйлари, маиший хизмат комбинатлари қурмоқдалар, аҳоли яшайдиган пунктларни обод қилиб инженерлик жиҳатидан жиҳозламоқдалар. Буларнинг ҳаммаси колхозчилар ва бутун қишлоқ аҳолисининг турмуш маданиятини, меҳнат активлигини оширишга баракали таъсир ўтказмоқда.

Қурилишни колхозлараро қурилиш ташкилотлари олиб бормоқдалар. Улар сўнгги йилларда ўсиб, ташкилий жиҳатдан мустаҳкамландилар, планни мунтазам бажармоқдалар, обод уй-жой посёлкалари барпо этмоқдалар.

Каттақўрғон районидаги Ленин номли, Чироқчи районидаги «Москва», Қарши районидаги «Ленинизм», Балиқчи районидаги «Правда», Қоракўл районидаги «Октябрь», Учқўрғон районидаги «Пахтакор», Қува районидаги Димитров номли колхозлар ва бошқа бир қанча хўжаликларнинг тажрибаси маъқуллаш ва оммалаштиришга сазовордир. Бу колхозлар хутор системасини планли суратда тугатмоқдалар ва уй-жой посёлкалари қурилишини комплекс асосда олиб бормоқдалар. Бунинг натижасида барпо этилаётган бинолар ва иншоотларнинг архитектура даражаси, пишиқлиги ҳамда уларнинг сифати яхшиланяпти, қурилиш муддатлари қисқаряпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шу билан бирга колхозларда капитал қурилишнинг ўсиш суръатлари ҳамда техникавий даражаси КПСС XXIV съезди қарорларига ҳали тўла-тўкис жавоб беролмайди, районларни хутор тартибида жойлаштиришнинг амалдаги системаси, хусусан Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида қарор топган системаси ва унча катта бўлмаган посёлкаларда уй-жойларни қуришда қарор топган система қишлоқ меҳнаткашларига маданий, маиший ва коммунал хизмат кўрсатиш учун қулай шарт-шароитлар туғдиришга, посёлкаларни электр, газ, сув, иссиқлик билан марказлаштирилган тартибда таъминлашни амалга оширишга имкон бермаётир деб ҳисоблайдилар. Бу эса суғориладиган ерларнинг самарадорлигини ошириш ишига ҳам жиддий тўсқинлик қилмоқда, алмашлаб экишни жорий этиш вақтида қўшимча қийинчиликлар туғдирмоқда, объектив суратда колхозларнинг ер фондларини талон-тарож қилишга, далаларни ишлаш вақтида механизмларнинг унумдорлигини пасайтиришга олиб келмоқда.

(Давоми иккинчи бетда).

Ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида

ШАРТНОМА

Қуйидаги Томонлар деб аталган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари.

ядро уруши бутун инсоният учун вайронагарчилик оқибатларига сабаб бўлиши мумкинлигига асосланиб,

ракетадан мудофаа системаларини чеклашга доир самарали чоралар стратегик ҳужум қуроллари пойгасини пасайтириш ишида муҳим омил бўлиши мумкинлигини ва ядро қуроли ишлатиладиган уруш чиқиши хавфини камайтириши мумкинлигини ҳисобга олиб,

ракетадан мудофаа системаларини чеклаш, шунингдек стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасида келишиб кўриладиган айрим чоралар стратегик қуролларни чеклаш соҳасида бундан буёнги музокаралар учун анча қулай шароит яратишга имкон бериши мумкинлигига асосланиб.

ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги Шартноманинг IV моддаси юзасидан олган мажбуриятларини ҳисобга олиб,

ядро қуроли билан қуролланиш пойгасини тўхтатишга имкони борича тезроқ эришиш ҳамда стратегик қуролларни қисқартириш, ядро қуролини тарк этиш, ялпи ва тўла қуролсизланиш соҳасида самарали чоралар кўриш ниятида эканликларини маълум қилиб, халқаро кескинликни юмшатишга ва давлатлар ўртасидаги ишончни мустаҳкамлашга кўмаклашиш истаги билан,

қуйидагилар тўғрисида бир битимга келдилар:

I МОДДА

1. Томонларнинг ҳар бири ракетадан мудофаа (ПРО) системасини чеклаш ва ушбу Шартнома қоидаларига биноан бошқа чораларни кўриш мажбуриятини олади.

2. Томонларнинг ҳар бири ўз мамлакати территориясида ПРО системасини жойлаштирмаслик ҳамда бундай мудофаа учун замин яратмаслик, шунингдек ушбу Шартноманинг III моддасида кўзда тутилганидан бошқа айрим райоининг ПРО системасини жойлаштирмаслик мажбуриятини олади.

II МОДДА

1. Ушбу Шартнома мақсадлари учун стратегик — баллистик ракеталарга ёки уларнинг элементларига қарши учиш траекториясида курашувчи система ПРО системасидир. Бу система ҳозирги вақтда қуйидагилардан иборат:

а) ПРО системасидаги вазифаларни бажариш ёки ПРО мақсадларида синаб кўрилган типдаги система вазифаларини бажариш учун яратилган ва жойлаштирилган ҳамда ракеталарни ушлаб қолувчи ракеталар бўлган ракеталарга қарши курашувчи ракеталар;

b) ракеталарга қарши курашувчи ракеталарни учириш учун яратилган ва жойлаштирилган учирувчи ракеталар бўлган ракеталарга қарши курашувчи ракеталарни учириш қурилмалари; ва

с) ПРО системасидаги ёки ПРО мақсадларида синаб кўрилган тип системасидаги вазифаларни бажариш учун яратилган ва жойлаштирилган радиолокация станциялари ҳисобланган ПРО радиолокация станциялари (ПРО РЛС).

2. Ушбу Модданинг 1-бандида кўрсатилган ПРО системаси компонентларига:

а) жанговар составда турган;

b) қурилиш босқичида бўлган;

с) синов босқичида бўлган;

d) капитал ёки жорий ремонт, ёҳуд қайта ускуналаш босқичида бўлган; ёки

е) тахт қилиб қўйилган системалар киради.

III МОДДА

Томонларнинг ҳар бири қуйидаги ҳоллардан ташқари ПРО системаларини ёки уларнинг компонентларини жойлаштирмаслик мажбуриятини олади:

а) мазкур Томоннинг пойтахти марказ қилиб олинган бир юз эллик километр радиусда ПРО системаси жойлаштирилган бир район доирасида шу томон: (1) ракетага қарши курашувчи ракеталар учириладиган кўпи билан юзта қурилма ва ракеталарга қарши курашувчи ва учириш позицияларида турган ракеталардан кўпи билан юзтасини ҳамда (2) ПРО РЛСнинг кўпи билан олти комплекси доирасида ПРО радиолокация станцияларини (бунда ҳар бир комплекснинг майдони кўпи билан уч километр диаметрдаги доира шаклида бўлади) жойлаштириши мумкин; ва

b) қитъалараро баллистик ракеталар учириладиган шахтасимон қурилмалар жойлашган бир юз эллик километр радиусдаги ПРО системаси жойлаштирилган бир район доирасида томон(1) ракеталарга қарши курашувчи ракеталар учириладиган кўпи билан юзта қурилма ва ракеталарга қарши курашувчи ҳамда учириш позицияларида турган ракеталардан кўпи билан юзтасини жойлаштириши, (2) қитъалараро баллистик ракеталар учириладиган шахтасимон қурилмалар жойлаштирилган ПРО системаси жойлашган районда Шартнома имзоланган куни жанговар составда ёки қурилиш босқичида турган ПРО РЛС потенциалига тенг бўлган фазаланган панжарали иккита йирик ПРО РЛСни ҳамда (3) ҳар бири мазкур фазаланган панжарали иккита йирик ПРО РЛС потенциалидан камроқ потенциалга эга бўлган кўпи билан ўн саккизта ПРО РЛСни ўрнатиши мумкин.

IV МОДДА

III Моддада кўзда тутилган чеклашлар мавжуд ёки қўшимча равишда келишиб олинган полигонлар доирасида ишлаб чиқиш ва синаб кўриш учун фойдаланиладиган ҳамда шу полигонлар доирасида турган ПРО системаларига ёки уларнинг компонентларига даҳлдор эмас. Томонларнинг ҳар бири синов полигонларида жами ракеталарга қарши курашувчи ракеталар учириладиган кўпи билан ўн бешта қурилмага эга бўлиши мумкин.

V МОДДА

1. Томонларнинг ҳар бири денгизда, осмонда, космосда жойлаштирилган ёки ер устида ҳаракат қилиб юрадиган базаларда ПРО системалари ёки компонентларини яратмаслик, синаб кўрмаслик ва жойлаштирмаслик мажбуриятини олади.

2. Томонларнинг ҳар бири ҳар бир учириш қурилмасидан бир йўла биттадан ортиқ ракетага қарши курашувчи ракета учириш учун ракетага қарши курашувчи ракета учириладиган қурилмаларни яратмаслик, синаб кўрмаслик ва жойлаштирмаслик, жойлаштирилган учириш қурилмаларини ана шундай қурилмалар қобилиятига эга бўлган қурилмаларга айлантирмаслик, шунингдек ракеталарга қарши курашувчи ракеталарни учириш қурилмаларини ракеталар билан жадал таъминлайдиган автомат ёки ярим автомат воситаларини ёҳуд шунга ўхшаш воситаларни яратмаслик, синаб кўрмаслик ва жойлаштирмаслик мажбуриятини олади.

VI МОДДА

Ушбу Шартномада кўзда тутилган ПРО системаларини ва уларнинг компонентларини чеклашнинг самарадорлигига ишончни ошириш учун томонларнинг ҳар бири:

а) ракеталарга қарши курашувчи ракеталар, ракеталарга қарши курашувчи ракеталарни учириш қурилмалари ва ПРО РЛС бўлмаган ракеталарни, учириш қурилмаларини ва РЛСларни стратегик баллистик ракеталарга ёки уларнинг элементларига қарши учиш траекторияларида курашиш вазифаларини бажариш қобилиятига эга қилмаслик ва уларни ПРО мақсадларида синаб кўрмаслик; ҳамда

b) ўз миллий территориясида ташқарига ўнглаб қўйилган периферидаги позициялардан ташқари стратегик баллистик ракеталар ҳужуми тўғрисида огоҳлантирадиган РЛСларни келгусида жойлаштирмаслик мажбуриятини олади.

VII МОДДА

Ушбу Шартнома қоидаларига риоя қилинган ҳолда ПРО системаларини ёки уларнинг компонентларини модернизациялаш ва алмаштириш мумкин.

VIII МОДДА

Ушбу Шартномада белгиланган миқдордан ортиқча ва белгиланган районлардан ташқаридаги ПРО системалари ёки уларнинг компонентлари, шунингдек ушбу шартномада таъқиқланган ПРО системалари ёки уларнинг компонентлари келишиб олинган тартиб-қоидаларга биноан келишиб олинган илoжи борича қисқа вақт ичида йўқ қилиб ташланиши ёки қисмларига ажратиб олиниши лозим.

IX МОДДА

Ушбу Шартноманинг ҳаётий қобилиятини ва самарадорлигини таъминлаш мақсадида томонларнинг ҳар бири ушбу Шартномада чекланган ПРО системаларини ёки уларнинг компоннетларини бошқа давлатларга бермаслик ва ўзининг миллий территориясидан ташқарида жойлаштирмаслик мажбуриятини олади.

X МОДДА

Томонларнинг ҳар бири ушбу Шартномага зид келадиган ҳеч қандай халқаро мажбуриятларни қабул қилмаслик мажбуриятини олади.

XI МОДДА

Томонлар стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги актив музокараларни давом эттириш мажбуриятини оладилар.

XII МОДДА

1. Ушбу Шартнома қоидаларига риоя қилинаётганлигига ишончни таъминлаш мақсадида томонларнинг ҳар бири ўз ихтиёридаги миллий техника контроли воситаларидан халқаро ҳуқуқнинг ҳамма эътироф қилган принципларига мувофиқ равишда фойдаланади.

2. Томонларнинг ҳар бири ушбу модданинг 1-бандига мувофиқ ўз вазифаларини бажараётган бошқа Томоннинг миллий техника контроли воситаларига ҳалақит бермаслик мажбуриятини олади.

3. Томонларнинг ҳар бири ушбу Шартноманинг қоидаларига қандай риоя этилаётганлигини контроль қилаётган миллий техника воситалари ишини қийинлаштириш мақсадида атайлаб ниқоблаш чораларини қўлланмаслик мажбуриятини олади. Бу мажбурият қурилиш, монтаж ва ремонт ишларининг ҳамда қайта ускуналаш ишларининг мавжуд тартибига ўзгартишлар киритишни талаб қилмайди.

XIII МОДДА

1. Ушбу Шартнома мақсадларини ва қоидаларини амалга оширишга кўмаклашиш учун Томонлар ҳеч кечиктирмай Доимий маслаҳат комиссиясини тузадилар; улар шу комиссия доирасида:

а) олинган мажбуриятларнинг бажарилишига тааллуқли бўлган масалаларни, шунингдек ноаниқ деб ҳисобланиши мумкин бўлган шунга алоқадор вазиятларни кўриб чиқадилар;

b) олинган мажбуриятлар бажарилаётганлигига ишончни таъминлаш учун томонларнинг ҳар бири ўзи зарур деб ҳисоблаган ахборотни ихтиёрий равишда бериб турадилар;

с) миллий техника контроли воситаларига атайлаб халақит беришга алоқадор масалаларни кўриб чиқадилар;

d) ушбу Шартнома қоидаларига даҳлдор бўлган стратегик вазиятда рўй бериши мумкин бўлган ўзгаришларни кўриб чиқадилар;

е) ушбу Шартнома қоидаларида кўзда тутилган ҳолларда ПРО системаларини ёки уларнинг компонентларини йўқ қилиб ташлаш ёки қисмларга ажратиш тартиб қоидаларини ва муддатларини келишиб оладилар;

f) ушбу Шартноманинг ҳаётий қобилиятини янада ошириш, шу жумладан ушбу Шартнома қоидаларига мувофиқ равишда унга тузатишлар киритиш тўғрисида туғилиши мумкин бўлган таклифларни заруратга қараб кўриб чиқадилар;

г) стратегик қуролларни чеклаш соҳасидаги бундан буёнги чоралар тўғрисидаги таклифларни заруратга қараб кўриб чиқадилар.

2. Томонлар маслаҳатлашув йўли билан Доимий маслаҳат комиссияси тўғрисида тартиб-қоидаларни тартибга соладиган низомни, унинг составини ва бошқа тегишли масалаларни ишлаб чиқадилар ва заруратга қараб ўзгартиришлари мумкин.

XIV МОДДА

1. Томонларнинг ҳар бири ушбу Шартномага тузатишлар тақдим этиши мумкин. Келишиб олинган тузатишлар ушбу Шартноманинг кучга киришини тартибга солувчи тартиб-қоидаларга мувофиқ кучга киради.

2. Ушбу Шартнома кучга кирганидан кейин орадан беш йил ўтгач ва сўнгра ҳар беш йилдан кейин томонлар ушбу Шартномани биргаликда кўриб чиқадилар.

XV МОДДА

1. Ушбу Шартнома муддатсиздир.

2. Томонларнинг ҳар бири ушбу Шартнома мазмунига алоқадор фавқулодда вазиятлар ўзининг олий манфаатларини хавф остида қолдирди, деб ҳисобласа, у ўзининг давлат суверенитетини амалга ошириш тартибида ушбу Шартномадан чиқиш ҳуқуқига эга. У ўзининг шундай қарорга келганлиги тўғрисида Шартномадан чиқишидан олти ой аввал бошқа томонга билдириш хати юборади. Бундай билдириш хатида билдириш хати юборган Томон ўзининг олий мақсадларини хавф остига қўйди, деб билган фавқулодда вазият тўғрисидаги баёнот изоҳлаб берилиши керак.

XVI МОДДА

1. Ушбу Шартнома ҳар бир Томоннинг конституцион тартиб-қоидаларига мувофиқ равишда ратификация қилиниши лозим. Шартнома ратификация ёрлиқлари айирбошланган кунда кучга киради.

2. Ушбу Шартнома Бирлашган Миллатлар Ташкилоти уставининг 102-моддасига мувофиқ рўйхатдан ўтказилиши керак.

1972 йил 26 майда Москва шаҳрида икки нусхада, ҳар бири рус ва инглиз тилларида имзоланди, ҳар иккала текст бир хил кучга эга.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан Л. БРЕЖНЕВ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари	*Америка Қўшма Штатлари номидан* Ричард НИКСОН Америка Қўшма Штатларининг Президенти

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ КИЕВГА УЧИБ КЕТДИ

Расмий визит билан Совет Иттифокида меҳмон бўлиб турган Америка Қўшма Штатларининг Президенти Ричард М. Никсон 29 майда Москвадан Киевга учиб кетди. (ТАСС).

Стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасидаги баъзи тадбирлар тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида

МУВАҚҚАТ БИТИМ

Қуйида Томонлар деб аталадиган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатлари,

Ракета ҳужумидан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги Шартнома ва стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасидаги баъзи тадбирлар тўғрисида тузилган ушбу Муваққат битим стратегик қуролларни чеклаш ҳақида актив музокаралар олиб бориш учун қулайроқ шарт-шароит вужудга келтирилишига ёрдам беришига, шунингдек халқаро кескинликни юмшатиш ва давлатлар ўртасидаги ишончни мустаҳкамлашга кўмаклашувига ишониб,

стратегик ҳужум ва мудофаа қуроллари бир-бири билан боғланганлигини ҳисобга олиб,

ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги Шартноманинг VI моддаси юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятларини эътиборга олиб,

қуйидагилар тўғрисида келишиб олдилар:

I МОДДА

Томонлар 1972 йил 1 июлдан ерда жойлаштирилган қитъалараро баллистик ракеталар (МБР)нинг доимий учириладиган қурилмаларини қўшимча равишда қуришни бошлаб юбормаслик мажбуриятини оладилар.

II МОДДА

Томонлар ерга жойлаштириладиган ва 1964 йилгача қурилган енгил МБР учириладиган қурилмаларини, шунингдек ерга жойлаштирилган эски типдаги МБРларнинг учириладиган қурилмаларини, ерга жойлаштириладиган ҳамда ўша вақтдан кейин қурилган оғир МБР учириладиган қурилмаларини қайтадан ускуналамаслик мажбуриятини оладилар.

III МОДДА

Томонлар сув ости кемаларидаги баллистик ракеталарнинг (БР—ПЛ) учириладиган қурилмаларини ҳамда баллистик ракеталари бўлган ҳозирги замон сув ости кемаларини ушбу Муваққат битим имзоланган кунгача жанговар составда ва қурилиш босқичида бўлган миқдор билан чеклаш, шунингдек 1964 йилгача қурилган эски типдаги МБРларни учирадиган қурилмаларни, ёки эски сув ости кемаларидаги учириладиган қурилмаларни тенг миқдорда алмаштириш тариқасида томонлар учун белгиланган тартибда қўшимча қурилган учириладиган қурилмалар ва сув ости кемалари билан чеклаш мажбуриятини оладилар.

IV МОДДА

Ушбу Муваққат битим татбиқ этиладиган стратегик ҳужум баллистик ракеталар ва учириладиган қурилмалар шу Муваққат битим қоидаларига риоя қилинган ҳолда модернизация қилиниши ва алмаштирилиши мумкин.

V МОДДА

1. Ушбу Муваққат битим қоидаларига риоя қилинишига ишонч бўлишини таъминлаш мақсадида Томонларнинг ҳар бири ўз ихтиёрида бўлган контроллик миллий техника воситаларидан халқаро ҳуқуқнинг ҳамма эътироф этган принципларига мос равишда фойдаланади.

2. Томонларнинг ҳар бири ушбу Модданинг 1-бандига мувофиқ ўз вазифаларини бажарадиган бошқа томоннинг контроллик қилиш миллий техника воситаларига тўсқинлик қилмаслик мажбуриятини олади.

3. Томонларнинг ҳар бири ушбу Муваққат битим қоидаларига риоя қилиниши устидан миллий техника воситалари билан контролликни амалга оширишни қийинлаштирадиган ва атайин кўриладиган ниқоблаш чораларини қўлламаслик мажбуриятини олади. Бу мажбурият қурилиш, монтаж ва ремонт ишларининг ҳамда қайтадан ускуналаш ишларининг мавжуд тартибига ўзгартишлар киритишни талаб қилмайди.

VI МОДДА

Ушбу Муваққат битимнинг мақсадларини ва қоидаларини амалга оширишга ёрдам бериш учун Томонлар Доимий маслаҳат комиссиясидан фойдаланадилар. Бу комиссия ушбу модда қоидаларига мувофиқ, ракета ҳужумидан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги Шартноманинг XIII моддасига асосан тузилади.

VII МОДДА

Томонлар стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги актив музокараларни давом эттириш мажбуриятини оладилар. Ушбу Муваққат битимда кўзда тутилган мажбуриятлар кейинги музокаралар давомида стратегик ҳужум қуролларини чеклаш юзасидан ишлаб чиқилиши мумкин бўлган ҳажм ёки шартларни олдиндан белгилаб қўймайди.

VIII МОДДА

1. Ушбу Муваққат битим Томонлардан ҳар бири уни қабул қилганлиги тўғрисида ёзма шаклда бир-бирларини хабардор қилишлари билан кучга киради. Шу билан бирга бир-бирларини ёзма шаклда хабардор қилиш ракета ҳужумидан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги Шартноманинг ратификация қилинган ёрлиқлари айирбошланиши билан бир вақт ичида ўтказилади.

2. Ушбу Муваққат битим беш йилгача ўз кучини сақлаб қолади. Бунинг учун мазкур битим стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасида тўлиқроқ чоралар тўғрисидаги битим билан шу муддатдан олдин алмаштирилмаслиги шарт. Томонлар бундай битимни мумкин қадар тезроқ тузиш мақсадида бундан буён актив музокаралар олиб боришни ўз олдиларига вазифа қилиб қўйдилар.

3. Томонларнинг ҳар бири ўз давлат суверенитетини амалга ошириш тариқасида, башарти, ушбу Муваққат битимнинг мазмуни билан боғлиқ бўлган фавқулодда ҳолатлар ўзининг олий мақсадларини хавф остида қолдирди, деб қарор берган тақдирда, ушбу Муваққат битимдан чиқиш ҳуқуқига эгадир. Ана шу Томон ўзи қабул қилган қарорни ушбу Муваққат битимдан чиқишдан 6 ой олдин иккинчи Томонга маълум қилади. Буни маълум қилган вақтда мазкур Томон ўзининг олий мақсадларини хавф остида қолдирди, деб ҳисоблаган фавқулодда ҳолатларни маълум қилиши керак.

1972 йил 26 майда Москва шаҳрида ҳар бири рус ва инглиз тилларида икки нусхада тузилди. Ҳар иккала текст ҳам бир хил кучга эгадир.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан

Л. БРЕЖНЕВ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари.

Америка Қўшма Штатлари номидан

Ричард НИКСОН

Америка Қўшма Штатларининг Президенти.

Урганчда ёғ-экстракция заводи жадал суръатлар билан кўкка бўй чўзяпти. Ҳозир ёрдамчи ишлаб чиқариш корпуслари қурилиши поёнига етказилди. Элеватор ва бош корпусларда монтаж ишлари олиб борилмоқда. Суратда: Топшириқларни доимо ошириб адо этаётган монтажчи Минғиёс Вагиев.

К. Отаев фотоси, (ЎзТАГ).

60 ЦЕНТНЕРЧИЛАР

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Норқул Раҳмонов бошлиқ пахтачилик бригадасининг экин майдони 60 гектар. Ҳосилдорликни гектар бошига 60 центнерга етказиш мажбурияти олинган. Бригадада иккинчи ғўза парвариши тугалланай деб қолди. Бу ерда бир кунда икки-уч кунлик иш бажариш, сифатни яхшилаш, ўғитлар самарадорлигини ошириш, сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш одат тусига киритилди.

О. Ғойибов, И. Тўйчиев каби малакали механизаторлар ҳар куни 10 гектаргача майдонда сифатли культивация ўтказиб, ғўзаларни озиқлантирса, А. Бозоров, А. Бойматов, Р. Бозоров каби сувчилар бир ярим-икки гектар ердаги ғўзаларни қондириб суғормоқдалар.

— Ишимиз чакки эмас,— дейди Норқул ака,— гектар тўла, кўчатлар сони бут. Биринчи озиқлантиришни тугалладик. Бегона ўтни йўқотдик, қатқалоқ пайдо бўлишига йўл қўймаяпмиз. Лекин ғўзаларнинг авжи паст. Сабаби, ҳаво яхши исиб кетмаяпти. Бундай шароитда тупроқни қиздириш катта аҳамиятга эга. Минерал ва органик ўғитлар қоришмаси ерга қанчалик тез ва кўп солинса, тупроқ шунча тез қизиб ўсимлик серавж бўлиб ўсади. Биз шу кунларда ғўзаларни иккинчи марта озиқлантирмоқдамиз.

Бригада аъзолари деҳқончилик санъатини ишга солиб, ғўзаларни кунда бир яшнатмоқдалар, 60 центнерлик «оқ олтин» хирмонига мустаҳкам замин яратмоқдалар.

М. ҒОЙИБЖОНОВ.

Чуст район, «Ўзбекистон» колхози.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

КОЛХОЗЛАРАРО ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ «УЗКОЛХОЗСТРОЙ» ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА БИРЛАШМАСИНИ КОЛХОЗЛАРДАГИ ҚУРИЛИШ БЎЙИЧА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ДАВЛАТ-КООПЕРАТИВ БИРЛАШМАСИ («УЗКОЛХОЗСТРОЙ») ҚИЛИБ ҚАЙТА ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Колхозлардаги қурилиш, ана шу мақсадларга ажратиладиган моддий-техника ресурсларидан тўғри фойдаланиш устидан давлат раҳбарлиги ва назоратини ҳар тарафлама кучайтириш зарурлигини назарда тутиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади.**

Колхозлараро қурилиш ташкилотлари Ўзбекистон республика бирлашмаси «Узколхозстрой» колхозлардаги қурилиш бўйича Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Давлат-кооператив бирлашмаси («Узколхозстрой») қилиб қайта тузилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1972 йил, 29 май.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ С. А. ОМЕРОВНИ КОЛХОЗЛАРДАГИ ҚУРИЛИШ БЎЙИЧА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ДАВЛАТ-КООПЕРАТИВ БИРЛАШМАСИНИНГ («УЗКОЛХОЗСТРОЙ») РАИСИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўрток Сарвар Абдуллаевич Омеров корхозлардаги қурилиш бўйича Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат-кооператив бирлашмасининг («Узколхозстрой») раиси қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1972 йил, 29 май.
Тошкент шаҳри.

СОВЕТ—АМЕРИКА музокаралари тугалланди

29 май куни Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Америка Қўшма Штатларининг Президенти Ричард Никсон ўртасидаги музокаралар тугалланди.

Томонлар «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асослари» деган ҳужжатни келишиб олдилар ва имзолашга аҳдлашдилар.

Томонлар бўлиб ўтган музокаралар ва суҳбатлардан мамнун эканликларини изҳор қилдилар, бу музокаралар ва суҳбатларнинг натижалари эълон қилинган ва эълон қилиниши лозим бўлган ҳужжатларда, шу жумладан, Совет — Америка қўшма ахборотида акс эттирилди.

СОВЕТ—АМЕРИКА қўшма ҳужжати имзоланди

29 май куни Катта Кремль саройида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва АҚШ Президенти Ричард М. Никсон «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асослари» деган қўшма ҳужжатни имзоладилар.

Ҳужжатни имзолаш пайтида Совет томонидан Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Ҳужжат имзоланаётганида Америка томонидан АҚШ Давлат секретари У. Рожерс, Президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Г. Киссинжер, АҚШнинг СССРдаги элчиси Ж. Бим ва АҚШ Президентига ҳамроҳ бўлган бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

КРЕМЛДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

29 майда СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати АҚШ Президенти Ричард М. Никсон билан унинг рафиқаси шарафига қабул маросими ўтказдилар.

Катта Кремль Саройининг Георгий залидаги қабул маросимида Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Америка томонидан АҚШ президентига ҳамроҳ бўлиб келган давлат арбоблари ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗЛАРИДА ХУТОР СИСТЕМАСИНИ ТУГАТИШ ВА КАПИТАЛ ҚУРИЛИШНИ ТУБДАН ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

Капитал қурилишни кенгайтиришга кўп ҳолларда колхозлараро қурилиш ташкилотлари етарли қувватга эга эмаслиги ҳамда моддий ва техника ресурслари билан таъминлашда чеклаб қўйилганлиги тўсқинлик қилмоқда. Лойиҳалаш ташкилотлари посёлкалар қуриш бош планлари ва лойиҳаларини ўз вақтида ишлаб бермаётирлар, қишлоқ учун типовой лойиҳалар танлаб олиш имкониятлари етарли эмас.

Баъзи область ва район партия комитетлари, меҳнаткашлар депутатлари область ва район ижроия комитетлари колхозлараро қурилиш ташкилотларининг ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлашга, уларни кадрлар билан таъминлашга, колхоз қишлоқларини қайта қуришга, хутор системасини тугатишга етарли эътибор бермаётирлар, баъзи жойларда ҳозиргача гувалакдан уй-жойлар қуриш давом этаётганлигига тоқат қилиб келмоқдалар ва қурилиш бош планлари бажарилмаётир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика партия, совет ва хўжалик ташкилотлари зиммасига колхозларда капитал қурилишга раҳбарликни яхшилаш, қурилиш ишларининг ҳажмини кўпайтириш ва сифатини яхшилашга эришиш, хутор системасини тезроқ тугатиш мажбуриятини юкладилар. Хуторларни яқин йиллар ичида планли равишда тугатиш ва уларда яшаб турган колхозчилар ҳамда қишлоқ зиёлиларини ободонлаштирилган ва йирик замонавий посёлкаларга кўчириб келтириб жойлаштириш — барча партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз правлениелари ва қурилиш ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир. Марказий колхоз посёлкаларини бош планларга биноан комплекс асосда қуришга, уларни обод қилишга, электрлаштириш, газлаштиришга, сув билан таъминлашга, уй-жой, мактаблар, болалар муассасалари ва даволаш муассасалари, савдо ҳамда маиший корхоналар, йўллар қуришни кенгайтиришга алоҳида эътибор берилмоғи керак.

Область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига ва Қишлоқ хўжалиги министрлигига колхозлар билан биргаликда марказий посёлкалар қуриш тартиби ва муддатларини, аҳолини хуторлар ҳамда кичкина қишлоқлардан кўчириб жойлаштириш тартиби ва муддатларини октябрь ойига қадар ишлаб чиқиш таклиф қилинди.

Уй-жой қурилишини кенгайтириш ва бу ишга колхозчилар ҳамда қишлоқ зиёлиларининг маблағларини жалб этиш мақсадида область ва район партия комитетларига, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига қишлоқ аҳолиси орасида кооперация йўли билан уй-жой қуришни ташкил этиш ва лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз вақтида тайёрлашни таъминлаш тўғрисида тушунтириш ишларини кучайтириб юбориш тавсия қилинди.

Қурилаётган бинолар ва иншоотларнинг пишиқлиги ҳамда узоқ хизмат қилиш даражасини ошириш, қурилишга ажратилаётган моддий ва техника ресурсларини бир жойга тўплаш ҳамда улардан фойдаланишни яхшилаш мақсадларида колхозларга қуйидагилар тавсия этилди:

а) капитал қурилишни, шу жумладан уй-жой бинолари қурилишини асосан колхозлараро қурилиш ташкилотларининг кучи билан лойиҳалар ва сметаларга биноан, Ватанимиз ва чет эллардаги илғор тажрибани, фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқларини ҳисобга олган ҳолда пудратга топшириш усулида амалга ошириш;

б) колхозларда ремонт-қурилиш ишларидан ташқари ишларни хўжалик усулида олиб бориш учун қурилиш бригадалари тузиш.

Шу нарса белгилаб қўйилдики, колхозлараро қурилиш ташкилотлари сув хўжалиги аҳамиятига эга бўлган иншоотлардан, электрлаштириш ва газлаштиришдан ташқари, колхозларда олиб бориладиган қурилишнинг бош пудратчисидир.

Колхозлардаги қурилиш, шу мақсадлар учун ажратилаётган моддий-техника ресурсларидан тўғри фойдаланилиши устидан давлат раҳбарлиги ва назоратини кучайтириш мақсадларида колхозлараро қурилиш ташкилотлари Ўзбекистон республика бирлашмаси «Узколхозстрой» колхозлардаги қурилиш бўйича Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг давлат-кооператив бирлашмаси этиб қайта тузилсин.

Бирлашманинг ишлаб чиқариш базаси мустаҳкамлансин ва ривожлантирилсин, шу беш йилликнинг охирига бориб колхозлараро қурилиш ташкилотларининг қуввати пудратга бериладиган қурилиш-монтаж ишларининг ҳажми жиҳатидан 400 миллион сўмга, уй-жой биноларини қуришнинг умумий майдони йилига 700 минг квадрат метрга етказилсин.

«Узколхозстрой»га қуйидагилар таклиф қилинди:

— қурилишни индустрлаштириш даражаси шу нарса кўзда тутилиб оширилсинки, токи ишларнинг йиғилганлиги ва механизациялашганлиги беш йилликнинг охирига бориб давлат қишлоқ қурилиш ташкилотлари даражасига етказилсин, қўл меҳнати максимал даражада камайтирилсин, кичик механизация воситалари кенг жорий этилсин;

— конструкциялари енгиллаштирилган прогрессив қурилиш материаллари ишлаб чиқариш кучайтирилсин, колхоз объектлари қурилиши муддатлари қисқартирилсин;

— қурилиш сифати яхшилансин, барпо этилаётган объектларнинг узоқ йиллар хизмат қилиши таъминлансин.

Колхозларда деталлари тўла йиғилган уй-жой, маданий-маиший ва ишлаб чиқариш қурилишлари учун деталлар комплектини ишлаб чиқарувчи қишлоқ қурилиш комбинатлари барпо этиш тўғрисида, 1972—1975 йиллар мобайнида йиғма темир-бетон, дурадгорлик буюмлари, ғишт, асфальт бетони, металл конструкциялар, енгил қисмлар; норуда материаллар ишлаб чиқарувчи, механизмлар ремонт қилувчи ўз ишлаб чиқариш базасига эга бўлган район ва районлараро корхоналар қуриш тўғрисида «Узколхозстрой» бирлашмаси томонидан ўртага қўйилган таклиф қабул қилинди.

«Узколхозстрой» бирлашмасига шу беш йилликнинг ўзида ана шундай базалар барпо этишни поёнига етказиш ва шу асосда транспорт харажатларини қисқартириш, қурилиш қимматини камайтириш таклиф қилинди. Геология министрлигига деворбоп ва норуда қурилиш материаллари ишлаб чиқариш учун хом ашё қидириб топиш топширилди.

Қишлоқ қурилиши министрлигига, Госпланга ва «Узколхозстрой»га йиллик планларни ишлаб чиқиш вақтида колхозлардаги қурилиш учун давлат саноат корхоналарини ривожлантиришни кўзда тутиш топширилди.

«Узколхозстрой» бирлашмасига 1973—1975 йиллар учун қуйидаги топшириқлар белгиланди:

— колхозлардаги пудратга топшириладиган қурилиш-монтаж ишларини ўз ишлаб чиқариш базаси ва кооператив уй-жой қурилиши объектлари бўйича 1973 йилда 225 миллион сўм, 1974 йилда 260 миллион сўм ва 1975 йилда 300-350 миллион сўм миқдорида бажариш;

— 1973 йилда умумий майдони 200 минг квадрат метр, 1974 йилда 350 минг квадрат метр ва 1975 йилда 500 минг квадрат метр уй-жой биноларини ишга тушириш.

Госпланга, Главснабга «Ўзсельхозтехника»га йиллик планларни ишлаб чиққан вақтда «Узколхозстрой» бирлашмасини топшириқларни бажариш учун зарур ускуналар, механизмлар, транспорт, махсус материаллар, кабель маҳсулотлари билан таъминлашни кўзда тутиш топширилди.

Қишлоқ хўжалиги министрлигига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига қуйидагилар таклиф қилинди:

— колхоз посёлкаларини уларнинг инженерлик иншоотлари ва коммуникацияларини тежамли қуришни ҳисобга олган ҳолда имкони борича тўғри жойлаштириш устидан назоратни кучайтириш;

— колхозлардаги капитал қурилишни планлаштиришни яхшилаш, лойиҳалаш ташкилотларига лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқишни ўз вақтида ва тўла ҳажмда заказ қилиш, маблағларни ишга тушириладиган объектларга марказлаштириш, уларнинг қурилишини нормативда белгиланган муддатларда тугаллаш. Планлаштириш вақтида қурилишларнинг навбатини шундай белгилаш кераккки, токи уй-жой посёлкалари ва ишлаб чиқариш комплексларининг тўла равишда тугалланган қисмлари ҳар йили яратила борсин;

— колхозларда қурилаётган объектларнинг ускуналар ва материаллар билан тўла комплектланишини таъминлаш;

— қурилиш устидан техника назоратини кучайтириш, колхозлараро ташкилотларни маблағ билан таъминлаш ва бажарилган ишлар учун улар билан ўз вақтида ҳисоблашиб туриш чораларини кўриш;

— Госплан ва Молия министрлиги билан биргаликда хуторларда ва унча катта бўлмаган қишлоқларда колхозчиларнинг бузиб олинаётган уй-жой биноларининг страхование ҳақини тўлаш тартиби тўғрисида Ўзбекистон ССР Министрлар Советига таклифлар тақдим этиш.

Ўзбекистон ССР Госстройи зиммасига қуйидаги мажбуриятлар юклатилди:

— колхозларнинг марказий посёлкаларини қуриш вақтида бош планларга риоя қилиниши устидан қатъий назорат ўрнатиш, бузиб туширилиши керак бўлган хуторлар ва посёлкаларда уй-жой бинолари, маданий-маиший аҳамиятга эга бўлган объектлар ва бошқа капитал бинолар ҳамда иншоотлар қуришга қатъий чек қўйиш;

— уй-жой бинолари, болалар боғчалари, мактаблар, касалхоналар ва бошқа маданий-маиший объектлар ҳамда ишлаб чиқариш аҳамиятига молик объектларнинг энг яхши типовой лойиҳаларини танлаб олиш ҳамда уларни қуриш учун тавсия қилиш. Лойиҳалар ва конструкцияларни танлаш вақтида бинолар ва посёлкаларнинг архитектура қиёфасини яхшилаш, қурилишни индустрлаш, йиғимли қилиш даражасини ошириш, унинг муддатлари ва қимматини камайтириш, замонавий ва кўп хизмат қиладиган пардозлаш ва томларни ёпиш материалларини қўллаш зарурлигини ҳисобга олиш.

Госстройга, Қишлоқ хўжалиги министрлигига ва «Узколхозстрой»га қуйидаги вазифалар топширилди:

— колхозларни лойиҳалар билан кенг таништириш мақсадида 1972 йил мобайнида қишлоқда уй-жой, маданий-маиший ва ишлаб чиқариш қурилишлари объектлари макетларининг кўчма кўргазмасини ташкил этиш;

— Ўзбекистон ССР Халқ хўжалик ютуқлари виставкаси дирекцияси билан биргаликда 1972 йилда Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида уй-жой, маданий-маиший ва ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган объектларнинг Ўзбекистон ва бошқа иттифоқдош республикалар лойиҳалаш ташкилотлари тайёрлаган лойиҳалари виставкасини ташкил этиш;

— Булунғур районидаги «Октябрь», Ромитан районидаги Навоий номли, Янгийўл районидаги «Ленинизм», Сирдарё районидаги «Ленинград», Янгиариқ районидаги Охунбобоев номли, Косон районидаги «Партия XXII съезди», Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозларида тажриба-намунали посёлкалар қурилишини амалга ошириш.

Шу колхозларнинг правлениеларига хўжаликни ривожлантириш планларида ажралмас фонддан маблағлар ва посёлкалар қурилишига Давлат банкининг узоқ муддатга берадиган кредитини олишни кўзда тутиш тавсия қилинди.

«Узколхозстрой»га колхозлар учун лойиҳалаш ишларини амалга ошириш ҳуқуқи берилди, «Узмежколхозпроект» лойиҳалаш институти составида «Узоргтехколхозстрой» область бўлимлари ва филиаллари тузиш, Тошкентда унинг трестини тузишга ижозат берилди.

«Узсельхозтехника» бирлашмасига колхозларда қурилаётган ишлаб чиқариш объектларини технология ускуналари, махсус материаллар ва кабель буюмлари билан ўз вақтида ва тўла-тўкис таъминлаб туриш таклиф қилинди.

Қурилиш министрлигига 1972 йилда «Узколхозстрой» учун сувоқчилик станциялари ва минора подъемниклари тайёрлаб бериш топширилди.

«Узколхозстрой»га қуйидаги вазифалар таклиф қилинди: бирлашманинг ўқув комбинатларида 1973 йилда 5.000, 1974 йилда 6.000 ва 1975 йилда 7.000 нафар малакали ишчи тайёрлашни ташкил этиш;

— Ҳунар-техника таълими комитети ҳамда маҳаллий партия ва совет ташкилотлари билан биргаликда ҳар қайси областда ҳар бирида 300-350 нафар ўринли икки-учтадан ҳунар-техника билим юрти ташкил этиш тўғрисидаги масалани ҳал этиш;

— 1973—1975 йилларда Сурхондарё, Бухоро, Сирдарё областларида ҳар қайсиси 600 ўринга эга бўлган умумий ётоқхоналари билан ҳунар-техника билим юртлари қуриш. Республика колхозларига колхозлараро ташкилотларга уларнинг амалга ошираётган қурилишлари учун шу мақсадларга ҳар йили маблағ ажратишни кўзда тутишни тавсия қилиш.

Пудратга топшириладиган ишларнинг ҳажми жуда ҳам ўсиб бораётганлигини назарда тутиб, ўрта бўғиндаги раҳбар кадрлар тайёрлаш учун Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг Уйчидаги политехникуми «Узколхозстрой»га олиб берилади. Госпланга, Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига ва «Узколхозстрой»га олий ва ўрта техника махсус маълумотига эга бўлган мутахассислар тайёрлаш ва уларни «Узколхозстрой»га ажратиш тўғрисидаги масалани қараб чиқиш топширилди.

Бинокорлик материаллари саноати министрлигига 1973—1975 йиллар мобайнида «Узколхозстрой» учун аглопорит ва ностандарт ускуналар ишлаб чиқарадиган учта установка тайёрлаб бериш таклиф этилди.

Госпланга қишлоқ қурилиши бўлимида колхозлардаги қурилишни планлаштириш бўйича кичик бўлим тузишга ижозат берилди.

Область, шаҳар ва район партия комитетларига колхозлараро қурилиш трестлари ва бошқармаларнинг бошланғич партия ташкилотларига раҳбарликни яхшилаш, коллективларни давлат планларини ҳамда социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар этишда, кадрлар билан таъминлашда, уларга маданий ҳамда маиший хизмат кўрсатишни яхшилашда бошланғич партия ташкилотларига кун сайин ёрдам бериб туриш тавсия қилинди.

Республика ва маҳаллий газеталар редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига колхозлар ва колхозлараро қурилиш ташкилотларининг уй-жой, маданий-маиший муассасалар ва ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган объектлар қуриш, колхоз қишлоқларини ободонлаштиришдаги тажрибасини кенг миқёсда ёритиш топширилди.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети область, шаҳар, район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари колхоз қишлоқларини қайта қуриш учун, колхозчиларнинг маданий-маиший шарт-шароитларини тубдан яхшилаш учун умумхалқ юришини кучайтириб юборадилар, деб ишонч билдирадилар.

ҒЎЗА ПАРВАРИШИ КУЧАЙТИРИЛСИН

МАРДЛАР МАЙДОНДА СИНАЛДИ

Йилдан йил тафовут қилади. Бир йил серёғин келса, иккинчи йили ёғингарчилик кам бўлади. Ҳар икки ҳол ҳам деҳқончиликка таъсир кўрсатади. Лекин меъёридан ортиқ ёққан ёмғир, устма-уст бўлган сел, дўл ва бошқа табиий офатлар қишлоқ меҳнатчиларини кўп ташвишга солади.

Самарқанд областида ҳам 1972 йилнинг баҳори серёғин келди. Ҳали чигит тўла экиб бўлинмай туриб, дастлабки уруғ қадалган майдонларнинг устки қатламини сел ювиб кетди. Областда чигит экиш муваффақиятли тугаллангани ҳақида қувонч билан ғалаба рапортига имзо чеккан Хатирчи, Нарпай районлари меҳнат аҳли айниқса оғир қийинчиликларга дуч келдилар.

Айнан шундай табиий офат Булунғур, Ғаллаорол районларида ҳам бўлиб ўтди. Қанча меҳнат, техника кучи сарфланиб чигит экилган ерлар сув остида қолди, айрим карталарни лой қоплади. Ерга солинган ўғитларни сел суви оқизиб кетди.

Областнинг бошқа пахтакор, ғаллакор, чорвадор районларида ҳам кутилмаган машаққатлар рўй берди. Хуллас, область бўйича 25 ярим минг гектар майдонга қайта чигит экиш лозим топилди. Бу, ғоят оғир иш эди.

Область партия комитети ва область ижроия комитети табиат ўжарликлари туфайли юз берган аҳволни дарҳол тузатишга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқдилар. Область партия комитетининг секретарларидан тортиб аъзоларигача, область ижроия комитети ва бошқа даҳлдор ташкилотларнинг раҳбарлари — ҳамма табиий офат юз берган жойларга жўнади. Қўшимча ишчи кучи, универсаллар, транспорт воситалари сафарбар этилди, чигит, ўғитлар ажратилди. Ҳамма хўжаликларда зарбдор кунлар эълон қилинди. Самарқанд меҳнат аҳли бир жон, бир тан бўлиб ишга киришди. Далаларда неча юзлаб универсаллар жавлон урди. Чигит белгиланган вақтда қайта экиб бўлинди.

Бугун область районлари, колхозлари, совхозлари — ҳамма жойда 500 минг тонналик Самарқанд «оқ олтин»и етиштириш учун кураш умумхалқ ҳаракатига айланди. Бу курашга партия ташкилотлари моҳирлик билан бошчилик қилаётир. Ғўза парваришини кучайтиришга қаратилган тадбирларнинг ижроси текшириб бориляпти. Вазият ҳисобга олиниб бекор турган тракторлар, иккинчи даражали ишлар билан банд бўлган кишилар ғўза парваришини кучайтиришга сафарбар этиляпти. Шу кунларда ғўза парваришидан четда турган киши йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Область партия комитети масалани шу тарзда қўйди.

Ҳаво серёғин келиб, пахта далалари заҳлаб кетди, айрим жойларда ҳатто тупроқ қатлами ҳидланиб қолди. Бундай шароитда ғўзаларни дарҳол суғориб, намни алмаштириш ва кўпайтириш керак. Шу кунларда область далаларида 2.525 киши ғўза суғоряпти.

Чуқур культивация ўтказишга катта аҳамият берилаётир. Айни вақтда ғўзалар озиқлантирилмоқда. Ҳар бир универсалнинг кунлик иш унуми 8-10 гектарни ташкил этаётган хўжаликлар кўп. Ана шу илғорлар тажрибасини умум ҳаракатга айлантириш керак. Ер етилиши билан дарҳол узунаси ва кўндалангига культивация ўтказиш намни тўла сақлаб қолишга ёрдам берибгина қолмасдан, бегона ўтларни йўқотишда ҳам катта роль ўйнайди. Ҳамма жойда иш шундай ташкил қилинган.

Ғўзани ягана қилиш пилла қурти парвариши билан бир вақтга тўғри келди. Омилкор деҳқонлар бунинг ҳам чорасини топдилар. Ҳурматли қариялар пилла қурти парваришига қарашишяпти. Колхозчилар ,совхоз ишчилари эса ғўза парвариши билан банд. Қайта чигит экилган майдонларнинг ғўзалари айниқса эҳтиёткорлик билан парваришланяпти.

Партия ташкилотлари меҳнаткашлар орасида оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишларни ҳар қачонгидан кучайтириб юбордилар.

Самарқандлик марди майдонлар синовдан муваффақиятли ўтдилар. Эндиги вазифа партия ташкилотлари атрофига янада маҳкамроқ уюшиб, ғўза парваришини кучайтириш, 500 минг тонналик пахтага замин яратиш, кўпроқ хашак тўплаш, пилла тайёрлаш планининг бажарилишини таъминлашдан иборат, Уларга яратувчилик ишларида катта муваффақиятлар тилаймиз.

Янгийўл районидаги Свердлов номли колхоз чорвадорлари ем-хашак мўл-кўллиги учун курашмоқдалар. Улар кўпроқ сенаж тайёрлашга зўр беришяпти. Бу йил 1000 тонна сенаж бостирилади. Бу, ўтган йилдагидан 250 тонна кўпдир. Суратда: бригадир Маҳмуд Тожибоев беда ўриш ва майдалаш агрегатларининг ишини кузатяпти.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ).

САМИМИЙ, ДЎСТОНА УЧРАШУВЛАР

«ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШ — КИНЕМАТОГРАФЧИНИНГ БУРЧИ»

29 май куни бўлиб ўтган матбуот конференциясида япониялик меҳмон — Тошкентдаги кинематографчилар анжуманидаги энг кўп сонли Япония делегациясининг бошлиғи, танқидчи Акира Иваcаки бундай деди: «Биз Тошкент кинофестивалида иккинчи марта қатнашаётирмиз. Бу кинофестиваль Осиё ва Африка халқларининг фикр-ўйларини, улар тинчлик учун, социал тараққиёт учун қандай курашаётганликларини яхшироқ тушуниб олишда бизга ёрдам бермоқда». Кўпгина ҳамкасбларим ҳам тинчлик учун кураш кино санъати арбобларининг энг муҳим бурчи, деб ҳисобламоқдалар, деди у.

Кейинги йилларда бизнинг мамлакатимизда милитаризмга қарши қаратилган кўпгина фильмлар яратилди, дейди Акира Ивасаки. Ҳозирги вазият ҳам, иккинчи жаҳон уруши халқ бошига солган азоб-уқубатлар ҳам ана шундай фильмлар яратилишини тақозо қилди. Биз кинематографчилар урушнинг нимадан иборат эканлигини қайта-қайта кўрсатиб беришимиз лозим. Биз ўзимизни тинчлик тақдири учун масъулиятли деб сезишимиз керак.

Тошкент фестивалига тақдим этилган ленталарнинг кўпчилигини бутун Совет Иттифоқи томошабинлари кўра оладилар. «Совэкспортфильм» билан «Япон денгизи» кинокомпанияси ўртасидаги музокаралар давомида СССРда прокат қилиш учун Япониянинг бир қанча кинокартиналарини сотиш тўғрисида бир битимга келинди. Япон прокатчилари ҳам бир неча совет фильмини сотиб олиш истагини билдирдилар.

Марокаш, Жазоир, Гвинея, Тунис, Корея Халқ Демократик Республикаси, Ироқ, Бангладеш, Ливан делегациялари ўз фильмларини кўрсата бошладилар.

Германия Демократик Республикаси, Чили, Перу ва бошқа мамлакатларнинг фильмлари ҳам фестиваль экранига чиқарилганлиги бутун дунёдаги кино арбобларининг Тошкент учрашувига зўр қизиқиш билан қараётганлигидан далолат беради. Куба кино институтининг президенти Альфредо Геварранинг табрик телеграммаси ҳам шу қизиқишдан дарак беради.

Фестиваль республиканинг бошқа шаҳарларига ҳам одим ташлади. Ўтган якшанба куни фильмлар кўрсатилмаганлигидан фойдаланиб, меҳмонлар республика бўйлаб сафар қилишди. Самарқанд, Бухоро, Фарғона меҳнатчилари уларни хурсандчилик билан самимий кутиб олдилар. Кино усталари ишчиларнинг деҳқонларнинг, шаҳар ва қишлоқ зиёлиларининг ҳаёти билан қизиқиб танишдилар. Республика билан бу танишув фестиваль қатнашчиларининг 29 майда «Ўзбекфильм» студиясида бўлган вақтида давом эттирилди.

С. ФРОЛОВА, Г. ЛИПШИЦ,
ЎзТАГ мухбирлари.

Осиё ва Африка мамлакатлари иккинчи халқаро кинофестивалида кўп мамлакатлар санъаткорлари қатори Ливан киночилари делегацияси ҳам иштирок этмоқда. Суратда: ливанлик киноактриса Силувана Бадерхан.

А. Тўраев фотоси.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

ШОДЛИКЛАРИМ ЧЕКСИЗ

С. Клем НШЕРЕНГУЗИ,
Танзания давлат кинокомпаниясининг директори

Бу кинофестиваль шунинг учун ҳам қимматлики, бунда ҳеч қандай мусобақа, бир-биридан ўзиш деган гап йўқ. Ҳар бир мамлакат мумкин қадар ўз экран санъатида эришган ютуқларни намойиш қилиб, келгуси равнақи учун янги илҳом, намуна, ўрнак олиб кетишга, янги дўстлар орттириш, ижодий маҳоратини ўстиришга ҳаракат қилади.

Мен ўз мамлакатимнинг фестивалга юборган ягона вакилиман. Мақсадим, шу катта анжумандан кўп нарса ўрганиш, дўстлар орттириш ва социалистик мамлакатлар экран асарларини кўпроқ кўриб, маъқул бўлганларидан 2-3 фильмни сотиб олиш. Албатта, бу ленталар ҳар томонлама тарбиявий, ўрнак бўларли бўлиши керак. Шунингдек, совет фильмларини ҳам имкони борича кўриб, битта яхши лента танлашим лозим.

Мен Тошкент кинофестивалида кўп мамлакатлар вакиллари билан учрашдим, дўстлашдим, суҳбатлашдим. Қувончлиси шуки, ҳаммамизнинг фикр-ўйимиз, интилишимиз бир — тинчлик, дўстлик!

Истагим — шу каби йиғилишлар тез-тез ўтказилиб турилса, кейинги анжуманларда ўз мамлакатимдан ҳам кўпроқ кишилар қатнашса.

КИНО — ҲАЁТ КЎЗГУСИ

Довудхон МАЖЛИС,
Бангладеш Халқ Республикаси кинорежиссёри

Мен қуёшли, яшил ўлкангизга биринчи марта келдим. Лекин бу ўлка ҳақида кўп эшитганман. Ҳақиқатдан ҳам чиройли диёрингиз бор экан. Одамлари ҳам дилкаш, хушмуомала, меҳр-оқибатли эканлиги айниқса яхши таассурот қолдирди.

Бизнинг делегациямиз Тошкентга иккита фильм олиб келди. Бири «Ҳаёт», иккинчи «Уруш тўхтатилсин» деб аталади. Ўз-ўзидан маълумки, бугунги санъаткорларимиз олдида турган мавзу — тинчлик, осойишталик. Бу фильмлар ҳам шу ҳақида ҳикоя қилади. Ахир, юртимизда бўлиб ўтган ихтилоф, низо, уруш ҳаммага аёнку! Демак, ҳозир бизга тинчлик сув ва ҳаводек зарур.

Тошкент кинофестивалига олти киши келдик. Булар орасида режиссёр Отаур Раҳмон Хон, киношунос Мушарраф Хусайн Чоудри, журналист Азиз Миср, киноактриса Райхон ва бошқалар бор. Фильмларимизни намойиш қилиш билан бирга, бошқа мамлакатлар келтирган ленталарни кўриш биз учун айниқса зарур. Чунки, улардан кўп нарса ўрганиш, маҳоратимизни ошириш мумкин.

Чинакам ҳаёт кўзгуси бўлган ёрқин ленталар кўпаяверсин, халқларимиз улардан ўрнак ва тарбия олаверсин, дейман.

ЗАФАР САТРЛАРИ

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

ҚАРШИ («Совет Ўзбекистони» мухбири). Райондаги «Пахтаобод» колхозининг пиллакорлари Қашқадарё областида биринчи бўлиб давлатга пилла сотиш йиллик планини бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапорти бердилар. Ҳар қути уруғдан 55 килограммдан зиёд пилла олинди. Қабул пунктига 530 центнердан ортиқ юқори сортли кумуш тола топширилди. Колхознинг Л. Ҳурматова, М. Турдиева, О. Каримова сингари меҳнатсеварлари ҳар қути қурт уруғидан 105-130 килограммдан пилла олишга муваффақ бўлдилар.

Хўжалик азаматлари пландан ташқари яна 80 центнер пилла топшириш мажбуриятини олдилар.

П. ГАДОЕВ.

КУМУШ ТОЛА ТОПШИРИЛЯПТИ

БУХОРО («Совет Ўзбекистони» мухбири). СССР 50 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган Ғиждувон райони пиллакорлари давлатга 437 тонна кумуш тола етказиб бериш учун курашмоқдалар. Пилла қуртининг жадал усулда боқиш агротехникаси ўзлаштирилганлиги туфайли пилла териш ва давлатга сотиш барвақт бошланди.

Райондаги «Гулистон» колхозининг Ҳ Аҳмедова, Б. Наимова, ва С. Шодиева каби пешқадам пиллачилари ҳар қути уруғдан 100-110 килограммдан кумуш тола олиб, юқори кўрсаткичга эришдилар.

Шу райондаги С. Айний номли, «Пахтаобод», Энгельс номли, Бухоро районидаги «Правда», «Ленинизм» колхозларида ҳам давлатга пилла топшириш бошланди.

Т. НАЗИРОВ.

МАККАЖЎХОРИКОРЛАР

Республика Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси стендларини кўздан кечирган киши албатта Самарқанд районидаги «Победа» колхози маккажўхорикорлари эришган ажойиб натижаларга таҳсин айтмай илoжи йўқ. Колхоз маккажўхорикорлари ўтган йили 120 гектар майдонда «ВИР-338» навли гибрид маккажўхориси ўстириб, унинг ҳар гектаридан 66 центнердан дон ва 300 центнердан силосбоп кўкпоя етиштирган эдилар. Бу йил ҳам маккажўхоридан мўл ҳосил олиш учун қизғин кураш бормоқда. Маккажўхори ҳосилдорлигини гектар ҳисобига 70 центнерга етказиш мўлжалланган. Силосбоп кўкпоя ҳосили ҳам ҳар қачонгидан мўл бўлади.

БУТУНИТТИФОҚ ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ ОЙЛИГИ

ЙЎЛОВЧИ МАСЪУЛИЯТИ

15 майдан Бутуниттифоқ ҳаракат хавфсизлик ойлиги ўтказиляпти. Республикамизда бундай тадбир биринчи марта амалга оширилаётгани йўқ. Ойлик ўтказишдан мақсад маълум давр мобайнида йўл-транспорт ҳодисаларини камайтириш билангина чегараланиб қолишдан иборат эмас. Асосий мақсад ҳаракат хавфсизлигини мунтазам равишда мустаҳкамлаб боришдир.

Илгари ўтказилган ҳаракат хавфсизлиги ойлигида варақалар, ҳайдовчилар ва йўловчиларга мурожаатлар чиқарилди. Давлат автоинспекцияси ходимлари ва жамоатчилар томонидан корхоналарда, ташкилотларда, ўқув юртларида, автохўжаликларда икки мингдан ортиқ лекция ва суҳбатлар ўтказилди. Кинотеатрларда эса ҳаракат хавфсизлиги тўғрисида қисқа метражли фильмлар мунтазам кўрсатиб борилди.

Давлат автоинспекцияси ва милиция хизмати ходимлари ҳар куни қатнов кучайган соатларда кўча ва йўлларга чиқиб турдилар. Бу эса йўловчилар ва ҳайдовчиларнинг ҳаракат интизомини мустаҳкамлади.

Лекин шуни айтиш керакки, йўл-транспорт ҳодисалари ҳали ҳам тез-тез содир бўлмоқда. Йўлларда юз берадиган кўнгилсиз ҳодисаларнинг сабабларини анализ қилиш шуни кўрсатмоқдаки, бундай ҳодисалар асосан йўловчилар ҳаракат қоидаларига риоя қилмасликлари, эҳтиётсизликлари, эътиборсизликлари оқибатида рўй беряпти.

Ҳайдовчилар ишининг ўзига хос томонларини ҳамма ҳам билавермайди. Ҳаракат қоидаларини бузиш натижасида хавфли ҳолат рўй беради. Ҳар қандай ҳайдовчининг иши йўлга боғлиқ. Агар токарнинг иш жойи дастгоҳ ёнида бўлса, ҳайдовчининг иш жойи автомобиль ва йўллардир. Кўча ҳаракати қоидаларига риоя қилмаслик натижасида пиёдалар шоферлар ишига халақит берадилар. Улар рулни кескин буришга, бирдан тормоз беришга, ҳаракат тезлигини камайтиришга мажбур бўладилар. Бундай аҳвол уларни тез чарчатиб қўяди, асаб торларини таранг қилиб юборади. Ҳайдовчилик шундай касбки, сал бўлса-да бепарволик қилиш оғир оқибатларга олиб келиши мумкин. Шунга қарамай, баъзи йўловчилар кўча ҳаракати қоидаларини бузиб, хавфли вазият вужудга келтирадилар.

Қуйидаги рақамларга эътибор беринг. Тошкентда кейинги тўрт ойнинг ўзидагина кўча қоидаларини бузганликлари учун 400 йўловчига жарима солинди. Йўл-транспорт ҳодисаларида жабрланган, лат еган 420 кишидан 300 киши ишчи ва хизматчилардир. Шу фактнинг ўзи жойларда гражданларни кўча ҳаракати қоидаларини ҳурмат қилиш руҳида тарбиялашга етарли аҳамият берилмаётганини кўрсатади.

Ҳозирги вақтда кўчаларда транспорт ва йўловчилар оқимини тартибга солиб туришга катта эътибор берилмоқда. Бир қанча йирик шаҳарларда ҳозирнинг ўзидаёқ электрон-ҳисоблаш машиналари ўрнатилди. Лекин автомашиналарнинг ҳайдовчилари, йўловчилар интизомга қатъий риоя қилмасалар, автомашина ва йўловчилар ҳаракатини тартибга солишнинг ҳар қандай мукаммал системаси ҳам кутилган самарани бермайди. Бинобарин, аварияларнинг олдини олишнинг энг ишончли воситаси — интизом, кўча ҳаракати қоидаларига қатъий риоя қилишдир.

Корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларда коммунистик тарбиянинг мукаммал системаси вужудга келган. Меҳнаткашларни умумдавлат аҳамиятига эга бўлган ҳаракат хавфсизлиги проблемасига онгли муносабат руҳида тарбиялаш шу системанинг таркибий қисми бўлмоғи керак.

Ҳаракат қоидаларига риоя қилиш — ҳар бир кишининг маданиятлилиги ва онглилиги мезонларидан биридир.

М. ОБИДОВ,
Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги Давлат автоинспекция бошқармасининг бўлим бошлиғи.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«БОЛАЛАРГА ҒАМХЎРЛИК ШУМИ?»

Термиз район халқ маорифи бўлими меҳнаткашларнинг болаларини тарбиялаш учун Жайронхона, Учқизил ва район маркази бўлиб тўрт жойда болалар боғчаси ва битта комбинат ташкил қилган.

Аммо,ана шу болалар муассасалари ишида жиддий камчиликлар мавжуд. Райондаги бир хил хўжаликларда боғча ва яслилар епиб қўйилган, айримларида эса боғча ва яслилар етишмайди. Болалар муассасалари биноси қурилиши ўз ҳолига ташлаб қўйилган.

Газетамизнинг шу йил 28 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада Термиз районида болалар муассасалари ишидаги камчиликлар очиб ташланган эди.

Сурхондарё область халқ маорифи бўлимининг редакцияга хабар қилишича, мақолада келтирилган фактлар тўла тасдиқланган.

Мақола ва текшириш натижаси Термиз район партия комитетининг кенгайтирилган бюросида муҳокама қилинган. Боғчалар ишини ҳозирги кун талаблари даражасида ташкил этмаганликлари, санитария қоидаларига риоя қилмаганликлари ва болалар тарбияси учун бошқа зарур шароитлар яратиб бермаганликлари учун район марказидаги 4-болалар боғчасининг мудираси К. Маҳмудова, Куйбишев номли колхоз партия ташкилотининг секретари Йўллиев, шу колхоз болалар боғчасининг мудираси Хўжамқулова, «Таллимарон» совхози партия ташкилотининг секретари Холбўтаев, совхоз боғча мудираси Чориеваларга ҳайфсан эълон қилинган.

Мактабгача болалар муассасаларининг ишини яхшилаш юзасидан амалий тадбирлар белгиланган.

ПОЛЬШАДАН МЕҲМОНЛАР КЕЛИШДИ

Польша Халқ Республикаси пароходчилик министри Ежи Шопа бошчилигида шу министрлик делегациясининг ходимлари Ўзбекистон меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишмоқда.

Польша министри ва бошқа меҳмонлар В. И. Ленин марказий музейининг Тошкент филиалини, Ўзбекистон ССР халқ хўжалик ютуқлари виставкасини, амалий санъат музейини бориб кўрдилар. Улар Оққўрғон районига бориб, тажриба балиқчилик хўжалигини кўздан кечирдилар. Меҳмонлар Бухоро ва Самарқанд билан танишадилар. (ЎзТАГ).

ХАЛҚЛАР ТЕНГ ҲУҚУҚЛИЛИГИ ВА ДЎСТЛИГИ СИЁСАТИ

Ё. С. НАСРИДДИНОВАНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Ё. С. Насриддинова 28 майда Москвада матбуот марказида ўтказилган матбуот конференциясида чет эл журналистлари ҳузурида сўзлаган нутқида бундай деди: КПССнинг ленинча сиёсати — халқлар тенгҳуқуқлилиги ва дўстлиги сиёсатини амалга ошириш асосида Совет Иттифоқида миллий масала муваффақиятли ҳал этилди.

Ё. С. Насриддинова Совет Иттифоқида шу масалани ҳал этиш тажрибаси ҳақида гапириб, социалистик миллатларнинг ғоят кенг ва изчил демократизм, тўла миллий тенглик негизида ягона давлатга сиёсий жиҳатдан бирлашувнинг янги формаси — СССР ташкил этилганлиги Коммунистик партия сиёсатининг тантанаси, пролетар интернационализми принципларининг мужассамланиши эканлигини таъкидлаб ўтди.

Бизнинг мамлакатимизда юздан кўп миллат ва элатлар ягона қардош оила бўлиб яшамоқдалар. СССР иттифоқдош республикаларнинг суверен ҳуқуқларини қўриқлаб турибди. Бу иттифоқдош республикаларнинг ҳар бири ўз давлат ҳокимиятини мустақил равишда амалга оширмоқда. СССРда коммунистик қурилиш шароитида миллий муносабатлар социалистик миллатларнинг ихтиёрий иттифоқини ҳар жиҳатдан ривожлантириш ва такомиллаштириш, Совет республикаларидан ҳар бирини ҳар жиҳатдан ривожлантириш, миллатлар ва элатларни аста-секин бир-бирига яқинлаштириш йўлидан бормоқда. Бу яқинлашув миллий хусусиятлар эътибор билан ҳисобга олинган миллий маданият ривожланган шароитда бормоқда.

Ё. С. Насриддинова ССР Иттифоқида халқларнинг жипслашуви қандай бой самаралар берганлигини уқтириб ўтиб, мамлакат барча кучлари ва ресурсларининг бирлаштирилиши совет кишиларига чор Россиясидан мерос бўлиб қолган иқтисодий ва маданий қолоқликни жуда қисқа тарихий муддат ичида тугатиш, мамлакатни ғоят ривожланган қудратли давлатга айлантириш имкониятини берди. Мамлакатнинг миллий даромади СССР ташкил топган 1922 йилга нисбатан 100 баравардан зиёд кўпайди.

Биз мана шу жами муваффақиятларга, деди Ё. С. Насриддинова, истисносиз, барча миллатлар ва элатлар меҳнаткашларининг социалистик ўзаро ёрдами туфайли, уларнинг мустаҳкам сиёсий, социал-иқтисодий ва ғоявий бирлиги туфайли эришдик.

Матбуот конференциясида СССР парламент группаси раисининг ўринбосари Л. Н. Толкунов, СССР Олий Совети Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг аъзоси Ю. Н. Палецкис, филология фанлари доктори профессор Б. А. Бялик иштирок этдилар. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН Ахборот

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

САҲРОДАГИ ХЎЖАЛИК

Наманган областининг Уйчи районида янги хўжалик ташкил этилди. Қорадарёнинг ўнг соҳилида барпо этилган бу кўп тармоқли хўжаликка «СССР 50 йиллиги» номи берилди. Хўжалик райондаги Калинин номли ва «Октябрь» колхозлари базасида тузилди. Янги хўжалик пахтакорлари бу йил зўр ғайрат кўрсатишмоқчи. Улар СССРнинг олтин тўйи нишонланадиган юбилей йилида 1261 гектар майдондан мўл «оқ олтин» ундиришга аҳд қилишган.

О. МУСАЕВ.

«ҲУЖУМ»НИНГ ЯНГИ УЙИ

«Ҳужум» бадиий-каштачилик буюмлари фабрикаси ўз адресини ўзгартирадиган бўлди. Шаҳрисабздаги бу фабрика 30-йиллар бошида илк бор озодликка чиққан юзлаб хотин-қизларимизни ўз бағрига слганди. Утган йиллар мобайнида фабрика маҳсулотлари Иттифоқимиздагина эмас, хорижий мамлакатларда ҳам танилди. Бадиий ҳунармандчилик буюмларига бўлган талаб тобора ортиб боряпти. Шу боисдан республика ҳукумати фабрикани кенгайтиришга қарор қилди.

«Ҳужум»нинг янги уйи — замонавий биносига пойдевор ётқизиш ишлари бошлаб юборилди. Бино уч қаватли қилиб қурилади. Фабрика янги бинога кўчгач, йилига 55 минг квадрат метр гулдор гилам, 86 минг дона дўппи ишлаб чиқарадиган бўлади.

ЧОРСУ ЖИЛОЛАНАДИ

Қадимий ва навқирон — Шаҳрисабз марказида беш қуббали тарихий бино бор. Шаҳарликлар бу ерни Чорсу деб аташади. XVII асрда бунёд этилган мазкур бино атрофи ўз даврининг савдо маркази бўлиб хизмат қилган. Чорсу қуббалари бугунги кунда анча нураб кўримсиз бўлиб қолган. Узбекистонлик архитекторлар бобокалон меъморларимиз томонидан яратилган бу ноёб комплексни асли ҳолига келтиришга аҳд қилишди. Самарқандлик меъмор Ражаб Юсупов бошлиқ илмий-реставрация устахонасининг махсус бригадаси бу ерда иш олиб бормоқда. Барча ишларнинг пухта ва сифатли амалга оширилишига республика Маданият министрлиги ҳузуридаги ёдгорликларни сақлаш ва тасвирий санъат бошқармаси умумий-реставрация устахонасининг архитектори В. Сабуров раҳбарлик қилмоқда.

Б. НОМОЗОВ.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР.

ТИНЧЛИК ВА ХАЛҚАРО ХАВФСИЗЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Жаҳон матбуоти стратегик қуролларни чеклаш тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва АҚШ президенти Р. Никсон имзолаган битимни кенг шарҳламоқда. Бу тарихий битимлар икки давлат — Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатларининг манфаатларигагина эмас, балки умуман халқаро хавфсизлик манфаатларига мос бўлиб тушади, тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, деб таъкидлаб ўтмоқда.

ПОЛЬША

● ВАРШАВА. Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри С. Ольшовский Польша матбуот агентлиги мухбирига қуйидагиларни айтди: Биз Москва битимларининг имзоланишини муҳим воқеа деб ҳисоблаймиз. Бу воқеа бутун халқаро вазиятга жиддий ижобий таъсир кўрсатади.

С. Ольшовский яна қуйидагиларни айтди: Биз Москва музокараларининг бориши ва натижаларини зўр иштиёқ билан кузатиб турибмиз. Ана шу музокаралар натижасида тузилган барча битимлар Совет — Америка муносабатлари учунгина эмас, балки бутун жаҳон учун ҳам катта аҳамиятга эгадир. Бу битимлар бутун халқаро вазиятга, шу жумладан Европадаги вазиятга ҳам шубҳасиз катта ижобий таъсир кўрсатади.

ВЕНГРИЯ

● БУДАПЕШТ. «Непсабадшаг» газетаси бош мақоласида қуйидагиларни уқтириб ўтади: Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва Қўшма Штатлар президенти Р. Никсон имзолаган битимлар «тинч-тотув яшашнинг муҳим ҳужжатларидир». Аҳдлашувчи томонлар стратегик қурол-яроғларни чеклаш йўлида биринчи қадам қўйдилар. Ракета-ядро уруши хавфини йўқотишга қаратилган ана шу биринчи муҳим қадам Совет Иттифоқи ва Қўшма Штатларнинг манфаатларигагина эмас, балки жаҳондаги барча халқларнинг, бутун инсониятнинг манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади. Бу қадам кескинликни юмшатишга ва халқаро хавфсизликни таъминлашга ёрдам беради.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

● БРАТИСЛАВА. Словакияда чиқадиган «Правда» газетаси ўз мақоласида стратегик қуролларнинг баъзи турларини чеклаш тўғрисида Москвада тузилган битимни шарҳлаб, бундай деб ёзади: Бу битимлар ҳарбий қурол-яроғларни қисқартириш учун ва пировардида батамом қуролсизланиш учун замин тайёрлаш йўлида олға қараб муҳим қадам қўйилганлигидан далолат беради. Иқтисодий ва ҳарбий жиҳатдан қудратли бўлган СССР ва АҚШ каби давлатлар тарихда биринчи марта ёппасига қуролсизланишга олиб борадиган йўлга ўтиб олдилар. Ёппасига қуролсизланиш шу тариқа реал воқеликка айланиши мумкин.

БОЛГАРИЯ

● СОФИЯ. «Работническо дело», «Земеделско знаме», «Труд» газеталари ва Болгариянинг бошқа марказий газеталари ракета ҳужумидан мудофаа системасини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида тузилган шартноманинг ва стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасидаги баъзи тадбирлар тўғрисидаги Муваққат битимнинг тўла текстларини «Тинчлик ва хавфсизлик манфаатлари йўлида», «Барча тинчликсевар халқларнинг ғалабаси», «Тарихий воқеа» деган йирик сарлавҳалар остида босиб чиқардилар.

М. ЛЭЙРДНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 29 май. (ТАСС). АҚШ мудофаа министри М. Лэйрд Америка армияси Монтана штатида «Сейфгард» системасидаги ракета ҳужумидан мудофаа базалари қурилишини тўхтатсин ва ракета ҳужумидан мудофаанинг бошқа базаларидаги ишларни вақтинча тўхтатиб қўйсин, деб буйруқ берди. «Биз, деди Лэйрд, қуролларни чеклаш тўғрисидаги тарихий битимлар зиммамизга юклаган мажбуриятларни бажариб, оқилона жадаллик билан ҳаракат қилишни истаймиз».

Лэйрд ракета ҳужумидан мудофаа соҳасидаги барча илмий тадқиқотлар ва лойиҳалар программалари устида ишлашни ҳам вақтинча тўхтатиб қўйишни буюрди. Америка — Совет шартномаси бу ишларни бажаришни таъқиқлаган эди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● РИМ. Голландиядаги «Филипс» электр техника концерни Италиядаги холодильниклар, кир ювиш машиналари ва бошқа электр рўзғор асбоблари ишлаб чиқариладиган энг катта компаниялардан бири — «Иньис»ни «ютиб» юборди. Бундан бир мунча вақт муқаддам моли касод бўлиб қолганлиги сабабли «Иньис» компанияси ўз акцияларининг ярмисини «Филипс»нинг Италиядаги филиалига беришга мажбур бўлган эди.

● ВАРШАВА. Иккинчи жаҳон уруши йилларида совет—чехословак қуролдош қардошлигининг рамзи бўлиб қолган Дукла довонида анъанавий дўстлик учрашуви бўлди. Чехословакия уруш ветеранларининг катта бир группаси, Польша ёшлар ташкилотларининг намояндалари, совет делегацияси бу ерга келди.

Учрашув қатнашчилари Чехословакия озодлиги учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган совет жангчилари билан биринчи Чехословакия корпусининг солдатлари дафн этилган қардошлик мозорига гулчамбарлар қўйишди.

ИККИ ДУНЁ — ИККИ ҲАЁТ

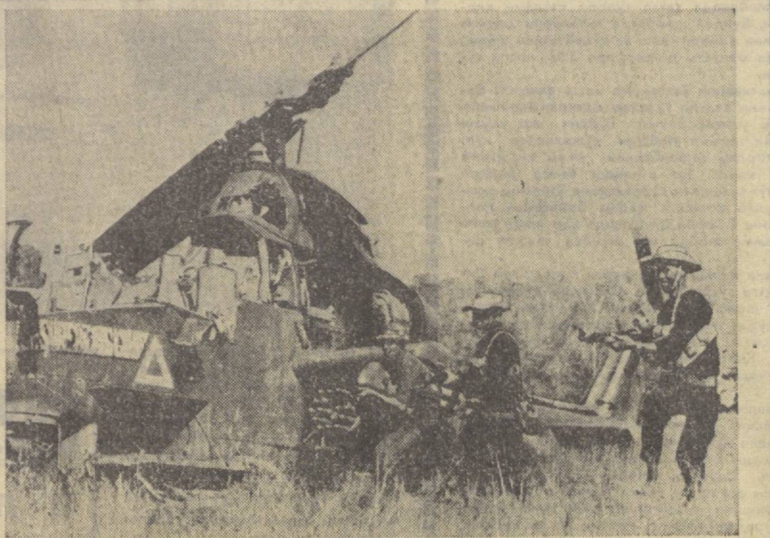

КАМБОДЖА миллий озодлик халқ қуролли кучлари шиддатли жанглар олиб бориб, Кампонг шаҳри атрофида душманнинг 2200 солдатини сафдан чиқардилар, кўпгина қурол-яроғ ва техникасини ўлжа олдилар ва 9 вертолётини уриб туширдилар. Суратда: Кхмер ватанпарварлари уриб туширилган душман вертолёти олдида.

ВИА—ТАСС фотоси.

МАГАДИШО. Сомали пойтахтида оммавий митинг бўлиб ўтди. «Мақсадимиз—социалистик жамият қуриш!», «Социализм тинчлик, демократия ва социал тараққиёт гаровидир!», «Яшасин социализм!» — шиори остида ўтган бу митинг қатнашчилари Сомали олий революцион кенгашининг меҳнаткашлар турмуш шароитини яхшилашга қаратилган янги қонун лойиҳасини қувватлаб чиқдилар. Суратда: митинг пайти.

А. Рачков фотоси, (ТАСС).

ХАЛҚАРО ОБЗОР

КАТТА ВОҚЕА

Совет раҳбарлари билан АҚШ президенти Р. Никсон ўртасида Москвада олиб борилаётган музокаралар ҳамма қитъаларда зўр эътибор билан кузатиб турилибди. Москвада муҳокама қилинаётган масалалар музокараларда бевосита қатнашаётган томонларнигина эмас, бутун инсониятни ҳам жуда қизиқтирмоқда. Ер юзининг турли районларида Совет пойтахтига келган 500 дан ортиқ мухбир бу муҳим воқеани ёритаётганлиги бежиз эмас.

Бу — Совет—Америка муносабатлари тарихида АҚШ президентининг мамлакатимизга қилган биринчи расмий визити эканлиги учунгина бундай бўлаётгани йўқ, албатта. Энг асосий нарса шуки, бу музокараларнинг якунлари Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги муносабатларнинг бундан буёнги ривожини кўп жиҳатдан белгилаб бериши шубҳасиз. Бугина эмас, музокараларнинг натижалари халқаро вазият бундан буён қай йўлдан ривожланиб боришига — мустаҳкам тинчлик ва ялпи хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлидан ёки бўлмаса, кескинликни кучайтириш йўлидан ривожланиб борадими, — ана шунга таъсир ўтказади. Шунинг учун ҳам юзлаб мухбирлар Совет—Америка музокаралари тўғрисидаги ҳар бир сўзни дарҳол илиб олиб, шу заҳотиёқ Москвадан бутун дунёга тарқатмоқдалар.

Жаҳон матбуоти Совет пойтахтидан олиб, ўз саҳифаларида эълон қилаётган хабарларида бундай деб таъкидламоқда: «музокараларда реализм муҳити ҳукм сурмоқда» (Ассошиэйтед Пресс агентлиги), «Америка президенти Л. И. Брежнев билан икки марта учрашганидан кейин Совет—Америка музокаралари жадал суръат билан ривожланиб кетди ва бир қанча битимлар имзоланмоқчи эканлиги эълон қилинди» (Франс Пресс агентлиги).

Ана шу битимларда теварак-атрофдаги муҳитни муҳофаза қилиш, космос, фан ва техника, медицина ва соғлиқни сақлаш сингари бениҳоя муҳим соҳаларда Совет—Америка ҳамкорлиги кўзда тутилганлиги муносабати билан бутун дунёда зўр мамнуният изҳор этилди. Гап шундаки, битимларнинг тузилиши совет ва америка халқларининг манфаатларини таъминлашгагина қаратилиб қолмасдан, улар бутун дунё халқларининг манфаатларига, халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади.

Совет раҳбарларининг президент Р. Никсон билан ўтказаётган музокараларини узил-кесил якунлашга ҳали вақт эрталик қилади. Лекин Францияда чиқадиган «Насьон» газетасининг: «Москва билан Вашингтоннинг мулоқати яхши бошланди» деган фикрига кўпчилик кузатувчилар қўшилганликлари кўриниб турибди деса бўлади. Музокараларнинг муваффақияти тинчлик ва халқаро хавфсизлик манфаатларига хизмат қилиши шубҳасиз.

ЯНГИ ТАРИХИЙ БОСҚИЧ

Ироқ халқи ўз ривожининг янги тарихий босқичига қадам қўйди. Шу йил 9 апрелда Совет Иттифоқи билан Ироқ ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланган вақтдан бери ўтган бир ярим ой ичида ана шу араб мамлакатида муҳим ўзгаришлар содир бўлди. Мамлакатнинг нефть бойликларини чет эл монополиялари сурбетлик билан талаб келаётганлигига чек қўйиш учун қатъий чораларни кўрган прогрессив режим янада мустаҳкамланганлиги бу ўзгаришларнинг энг муҳимидир.

Англиянинг «Бритиш Петролеум», Англия-Голландиянинг «Ройял Датч Шелл», Франциянинг «Компани Франсез де Петроль» ва Американинг «Ниер ист Девелопмент» сингари капиталистик компаниялари неча ўн йиллар давомида Ироқ нефтидан фойдаланиб, беҳисоб бойлик орттирдилар. Энди бунга чек қўйилди. Ироқ ҳукумати нефтдан олинаётган даромадларни одилона тақсимлашни қаттиқ талаб қилди. Бу талабга жавобан монополиялар нефть чиқаришни камайтириб юбордилар, натижада тегишли концессия тўловларидан мамлакат бюджетига тушаётган маблағ камайиб қолди.

Лекин Ироқ ҳукумати дўқ-пўписадан чўчимади. Ҳукумат ўз талабларига жавоб бериш учун ажнабий компанияларга икки ҳафта муҳлат берди. Бу муддат 1 июнда тугайди. Ана шу муддат туғаганидан кейин ўзи қандай чораларни зарур деб ҳисобласа, шундай чораларни кўради, деб уларни ҳукумат огоҳлантирди.

Ҳукуматнинг бундай қатъий позициясини Ироқ Коммунистик партияси билан Қурдистон Демократик партияси тўла равишда қўллаб-қувватлади. «Бизнинг ажнабий монополияларга қарши курашимиз, деди Компартия вакили, иқтисодий курашгина бўлиб қолмай, сиёсий кураш ҳамдир, чунки бу кураш монополияларга далда бериб турган ва уларни Ироққа қарши душманлик ҳаракатлари қилишга гиж-гижлаётган империалистик кучларга қарши қаратилган».

Ироқ ҳукумати монополияларнинг дўқ-пўписасига зарба берар экан, Совет Иттифоқи ёрдамида Шимолий Румайлада қурилган биринчи миллий нефть конлари ишга туширилганлиги сингари тарихий муваффақиятга таянмоқда. Ҳукуматнинг ғарбдаги нефть монополияларига қарши курашдаги позициялари кучайиб бораётганлигининг яна бир сабаби шуки, кейинги вақтларда мамлакатнинг тараққийпарвар кучлари янада жипслашди. Эндиликда ҳукмрон БААС партияси, Коммунистик партия ва Курдистон Демократик партияси ягона фронт бўлиб ҳаракат қилмоқдалар.

Шу тариқа Ироқ ўтмишда халқ манфаатларига хиёнат қилган қўғирчоқ режимларга таяниб келган ажнабий монополиялар ҳукмронлиги тарихига якунловчи чизиқ тортди, деб дадил айтиш мумкин.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

СПОРТ ХАБАРЛАР

КОМАНДАЛАРИМИЗ ПЕШҚАДАМЛАР ДАВРАСИДА

Иккинчи лига командалари ўртасида навбатдаги еттинчи тур ўйинлари бўлди. Бешинчи зонадаги Узбекистон командалари яхши натижаларга эришдилар. Термизлик автомбилчилар учрашувни сафарда Ульяновскнинг «Волга» командаси билан ўтказишди. Бу ўйинда киритилган жавобсиз ягона тўп билан термизликлар ғолиб бўлишди. «Янгиариқ» командаси Саранск шаҳрида, «Нефтяник» Оренбургда куч синашди. Бу ўйинлар дуранг натижа билан тугади. Қолган учрашувлар қуйидагича ўтди: «Сокол» — «Янгиер» 3:0, «Рубин» — «Зенит» — 1:1, «Энергия» — «Спартак» — 1:0, «Торпедо» — «Олой» — 0:0. Мазкур турдан кейин Узбекистон командалари пешқадамлик қилишаяпти. «Автомобилист» билан «Нефтяник» футболчилари тўққиз очко тўплаб, 1—2-ўринда, «Янгиер» учинчи бўлиб турибди. Навбатдаги ўринда «Янгиариқ» ва «Зарафшон» командалари.

ГЕНЕРАЛ ХОТИРАСИ

Тошкентдаги «Ёшлик» спорт саройида генерал Собир Раҳимов хотирасига бағишланган мусобақа ўтказилди. Классик кураш бўйича бу беллашувларга иштирок этиш учун мамлакатимизнинг 39 шаҳридан 260 га яқин спортчи келди. Генерал хотирасига бағишланган курашда вазн тоифалари бўйича қуйидагилар биринчи бўлди: С. Камаров (Барнаул), К. Ли (Тошкент), Л. Қосимов (Андижон), В. Мачулин (Новосибирск), В. Назлимов (Тошкент). Шунингдек, тошкентлик полвонлардан М. Зиганшин, В. Дираченко, Н. Кольман, В. Шаболкинлар ҳам ғолиб саналдилар. Мусобақада йигирма спортчи биринчи марта мастерлик нормасини бажаришга муваффақ бўлди.

ТОШКЕНТЛИКЛАР БИРИНЧИ

Қорақалпоғистон пойтахти Нукусда баскетбол бўйича Узбекистон чемпионати ўтказилди. Аёллар ўртасида ўтказилган бу мусобақада иккинчи группага кирувчи командалар ўзаро куч синашишди. Чемпионатда тошкентлик баскетболчилар биринчиликни олишди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 — МОСКВА. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Ким бўлсам экан? 17.30 — Бадиий ҳаваскорларнинг кўриги. 19.00 — МОСКВА. Футбол: «СПАРТАК» (Москва) — ЦСКА. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.15 — Ўзбекистон беш йиллик маршида. 20.55 — Баҳор ва диёр мадҳи 21.10 — Ахборот. 21.25 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Футбол: «ДИНАМО» (Москва), — «ТОРПЕДО» (Москва).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.50 — МОСКВА. 17.55 — Янгиликлар. 18.00 — «Изловчилар». 18.30 — Телетомошабинларнинг саволларига СССР ички ишлар министрининг ўринбосари Б. А. Викторов жавоб беради. 19.00 — Телефильм. 20.00 — Фильм-концерт. 20.20 — Пётр I (бадиий фильмнинг 1- серияси). 22.00 — ТОШКЕНТ. «Ёшлик» татар ансамблининг концерти. 22.40 — Кинофестиваль кундалиги. 23.30 — Коммунист (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 21.00 — Врач маслаҳати. 21.10 — Турналар учади (бадиий фильм).

РАДИО БУГУН

6.15—Тонгги концерт. 8.25 — Лирик концерт. 9.30—Москва. «Ер ва эл» радиожурнали. 10.25—Ўзбек халқ куйлари. 11.15—Фан ва ишлаб чиқариш. 11.30—Дўстларимиз қўшиқлари. 12.15—«Музыкальная жизнь» журнали саҳифаларида. 13.30 — Санъат усталарининг концерти. 16.10—Америка америкаликлар кўзи билан. 16.50—«Правда» газетасининг обзори. 18.00—Суғориладиган ер бойлиги. 18.10—А. Аббосов. «Шундай кун келади» симфоник поэмаси. 18.40—Спорт эшиттириши. 19.20 — Қорақалпоқ қўшиқлари. 20.00 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 21.00—Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10—Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт. 21.50—«Саломатлик—туман бойлик». 22.15 — «Нодир ёзувлар». М. Азизова ижро этган қўшиқлар. 22.40—Ш. Шомуҳамедов. «Айну шамс-қуёш чашмаси». Йўл хотиралари. 23.15—Дам олиш концерти.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—31/V да Князь Игорь.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 31/V да Севишганлар хиёбони, 1/VI да Тоғ гўзали, 2/VI да Фарғона тонг отгунча, 3/VI да Ҳалима.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/V да Дийдор, 31/V да Дарбадар.

КИНО

Қишки бинода

Ота — «ЎЗБЕКИСТОН», «НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

300 спартанлик — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Қизил қуюн (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да). Капалак рақси (кундуз соат 11, 1, 3 ва 5 да). Иссиқ кўлнинг қизғалдоқлари (кеч соат 6, 8 ва 10 да). Аждодлар сири (кеч соат 7 ва 9 да) — «СПУТНИК».

Ёзги бинода

Ота — «ХИВА».

БУТУНИТТИФОҚ «ИЗОТОП» БИРЛАШМАСИНИНГ ТОШКЕНТ РЕСПУБЛИКАЛАРАРО БЎЛИМИ

Ташкилотларнинг талабномалари бўйича шу кунларда қуйидаги радиометрия ва электрон—физика асбобларини

ЕТКАЗИБ БЕРА ОЛАДИ

Гамма нурланишнинг интенсивлигини аниқлаш ва рудадаги уран ва торий миқдорини бевосита унинг конида белгилаш учун ПРКС-2 кўчма каратаж сцинтилляцион радиометри.

Баҳоси 2851 сўм.

Юқори тезликда қисқа вақт ичида масалани ечиш қобилиятига эга бўлган УСД-4 сцинтилляцион узатгичи.

Баҳоси — 810 сўм.

Сцинтилляцион узатгичлардан тушадиган импульсларнинг дифференциал спектрларини суратга олиш учун АДД-1 амплитудали бир каналли дифференционал дискриминатори.

Баҳоси—550 сўм.

Аэрозоллар намунасининг активлигини аниқлаш учун «Коралл» кўчма асбоби.

Рақам ёзувчи асбоб учун ўчиргич блокка эга бўлган ПП-9-2М декада қайта ҳисоблаш машинаси.

Баҳоси—3390 сўм.

Кичик фонли УМФ-1500М радиометрия қурилмаси. Унинг комплектига ПП-16 қайта ҳисоблаш машинаси ҳам киради.

Баҳоси—1085 сўм.

ПИ-5 интеграл дискриминацияли логарифма интенсиметри.

Баҳоси—1090 сўм.

«Протока» электрон аппаратураси билан 4П оқувчан счётчик. Унинг комплектига ПП-9 декада—қайта ҳисоблаш асбоблар ҳам киради.

Баҳоси—4430 сўм.

Интеграл схемадаги «Треугольник» қайта ҳисоблаш машинаси.

Баҳоси — 3088 сўм.

Суюқ ва қаттиқ радиоактив моделларнинг активлигини ўлчаш пайтида фоннинг таъсирини камайтириш учун ДС-000 қўрғошин уйчаси.

Баҳоси — 230 сўм.

591—107 типли паст вольтли «Александрит» озуқа блоки.

Баҳоси—223 сўм.

519—114 типлисининг баҳоси—220 сўм.

БК-2 контроль блоки. Баҳоси—145 сўм.

БИ-9 линия интенсиметри блоки. Баҳоси—247 сўм.

БН-14 Озуқа блоки. Баҳоси 232 сўм. Б-41 блокининг баҳоси—397 сўм.

БП-3 қайта ҳисоблаш блоки. Баҳоси—285 сўм.

Талабномалар қуйидаги адресга юборилсин- 700100, Тошкент шаҳри, Ф-100, Ш. Руставели кўчаси, 45-уй, телефон 55-11-08.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕРИ-ВЕНЕРОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

микробиология бўлимига: катта илмий ходимлар, кичик илмий ходимлар (4);

экспериментал-лаборатория бўлимига: кичик илмий ходим.

Конкурс муддати 24 июнгача.

Мурожаат учун адрес. Тошкент-15, Кафанов кўчаси, 104-уй.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Бош таъминот бошқармаси ички ресурсларни сафарбар этиш хўжалик ҳисобидаги конторасининг УНИВЕРСАЛ КОМИССИОН МАЙДА УЛГУРЖИ БАЗАСИ Республика корхона ва ташкилотларидан кенг номенклатурада комиссияга олган материаллар ва жиҳозларни

СОТАДИ

БАЗА — республика корхона ва ташкилотларидан шартнома бўйича сотиш учун ортиқча материал ва жиҳозларни комиссияга қабул қилади.

Уларнинг 50 процент ҳақи қабул қилиш вақтида, қолган қисми эса, сотилгандан кейин тўланади.

Мурожаат учун адрес: К. Цеткин кўчаси, 66-уй, телефонлар: 33-28-23, 33-33-67);

База адреси: Воровский кўчаси, 8-уй (телефон—66-24-17).

ЎЗБЕКИСТОН ТРАВМОТОЛОГИЯ ВА ОРТОПЕДИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кундузги аспирантурага: травмотология ва ортопедия; клиник ординатурага (2).

Ҳужжатлар 11 июнгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Каблукова кўчаси, 5-уй.

СССР Ички ишлар министрлигига қарашли Тошкент шаҳар олий мактабининг коллективи подполковник Х. Хўжақуловга онаси

Урол ТАКАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: 700.000 ГСП. ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221 Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4—29—44.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 04226.